

॥ ॐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ તત્સવિતુર્વરેણ્યં ભર્ગો દેવસ્ય ધીમહિ ધિયો યો નઃ પ્રચોદયાત્ ॥

સમાજ નિર્માણ તથા સાંસ્કૃતિક પુનરુત્થાન માટે સમર્પિત

પ્રજ્ઞા અભિયાન

સંસ્થાપક-સંરક્ષક: વેદમૂર્તિ, તપોનિષ્ઠ પં. શ્રીરામ શર્મા આચાર્ય એવમ વંદનીય માતા ભગવતી દેવી શર્મા

અંક નં-૦૩ વર્ષ-૨૦

વાર્ષિક લવાજમ-દેશમાં-૩૦.૦૦

વિદેશમાં-૪૦૦.૦૦

૦૭ સપ્ટેમ્બર-૨૦૧૦

ભાવન્તઃ વા ઇમાં પૃથિવી વિત્તેન પૂર્ણમદતલ્લોકં જયતિ ત્રિસ્તાવન્તં જયતિ ભૂયાં સેવાક્ષમ્યય એવમ્ વિદ્વાન અહરહસ્વાધ્યાયામઘીતે। - શતપથ બ્રાહ્મણ

અર્થાત્-ધન-ધાન્યથી સંપન્ન ધરતી દાન કરવાથી દાતાને જેટલું પુણ્ય મળે છે, તેના ત્રણ ગણાથી પણ વધારે લાભ નિયમિત રૂપે સ્વાધ્યાયશીલને મળે છે.

પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવનું કથન

➤ મારું સ્વરૂપ મારા સાહિત્યમાં છુપાયેલું છે.

➤ હું દુનિયા બદલવાનો જે દાવો કરું છું, તે પોતાની સિદ્ધિઓના આધારે નહીં, બલકે પોતાના તિક્ષ્ણ વિચારોના બળ પર કરું છું.

સાચો સ્વાધ્યાય એ જ છે, કે જેનાથી આપણી ચિંતાઓ દૂર થાય, આપણી શંકા-કુશંકાનું સમાધાન થાય, મનમાં સદ્ભાવ અને શુભ સંકલ્પોનો ઉદય થાય, જેથી આત્માને શાંતિનો અનુભવ થાય.

ગાંધીજીની પ્રેરણા

ગાંધીજીને એક સ્પૈનિશ પત્રકારે પ્રશ્ન પૂછ્યો-“આપ જે સ્વરૂપે છો, તે બનવાની પ્રેરણા આપને ક્યાંથી મળી?”

ગાંધીજીએ જવાબ આપ્યો, “ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ, મહાપુરુષ ઈસુ, દાર્શનિક રસ્કિન અને સંત ટૉલસ્ટૉય પાસેથી”. તેમાંથી એક પણ ગાંધીજીના સમયમાં જીવીત ન હતા. તે આશંકાના જવામાં તેઓ બોલ્યા, “મહાપુરુષ હંમેશા જીવીત રહેતા નથી, એ બરાબર છે, પરંતુ તેમના પુસ્તકોના રૂપમાં તેમના વિચારોમાં તેમની આત્મા દીર્ઘકાળ સુધી જળવાઈ રહે છે. લોકોને દીક્ષિત કરવા, સંસ્કારવાન બનાવવા અને જીવન પથ પર અગ્રેસર બનાવવાની શક્તિ, પ્રકાશ અને પ્રેરણા આપવાનું સામર્થ્ય એમાં જળવાઈ રહે છે. મને પણ એ જ રીતે એમની પાસેથી પ્રકાશ મળ્યો છે.

સંસારમાં રહીને પણ કર્મ કરતા કેવી રીતે વિરક્ત અને યોગી રહી શકાય છે, આ વાત મને ‘ગીતા’એ ભણાવી છે. આ રીતે મે ભગવાન કૃષ્ણ પાસેથી દીક્ષા લીધી છે.. દલિત વર્ગ પાસેથી પ્રેમ અને ઉદ્ધારની પ્રેરણા મને ‘બાઈબલ’પાસેથી મળી, એ જ રીતે હું મહાપુરુષ ઈસુનો અનુયાયી બન્યો. યુવાન અવસ્થામાં જ મારા વિચારો પરિપક્વતા, કર્મમાં પ્રખરતા તથા આશાપૂર્ણ જીવન જીવવાનો પ્રકાશ ‘અન ટૂ ધિસ લાસ્ટ’પાસેથી મળ્યો. એ જ રીતે રસ્કિન મારા ગુરુ ગણાય. બાહ્ય સુખ, સંગ્રહ અને આકર્ષણોથી કેવી રીતે બચી શકાય? આ વિદ્યા મેં ‘ધિ કિંગડમ ઓફ ગૉડ ધિ ઈન ચૂ’પાસેથી મેળવી. આ રીતે હું મહાત્મા ટૉલસ્ટૉયનો શિષ્ય છું. સશક્ત વિચારોના આ સાકાર પ્રાણપુંજ પુસ્તકોના સાન્નિધ્યમાં આવ્યો ન હોત તો અત્યારે હું જે સ્વરૂપે છું, ત્યાં સુધી પહોંચનારા સોપાનથી હું એ રીતે વંચિત રહી ગયો હોત, કે જે રીતે સ્વાધ્યાય અને મહાપુરુષોના સાન્નિધ્યમાં ન આવનારો કોઈ પણ વ્યક્તિ રહી જાય છે.”

સુપ્રસિદ્ધ અન્ના હજારેજી કહે છે-

જ્યારે હું યુવાન હતો, ત્યારે કેટલીય વાર ભોગવાદી દુનિયાના આકર્ષણોએ મને પોતાના માર્ગથી વિચલિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો. જ્યારે-જ્યારે એવું થતું હતું, ત્યારે હું મહાપુરુષોનું સાહિત્ય વાંચતો હતો, વિવેકાનંદ સાહિત્ય વાંચતો હતો. આ સાહિત્ય વાંચ્યા પછી મારો વિવેક કહેતો હતો કે મારો માર્ગ સાચો છે.

પોતાને રહેવાની વ્યવસ્થા સ્વયં બનાવો

યુગભ્રષ્ટિ વેદમૂર્તિ તપોનિષ્ઠ પં. શ્રીરામ શર્મા આચાર્યજીના વાંગ્મય ખંડ-૩૪

પાના નંબર-૧.૪૫, ૪૮માંથી સંકલન કરવામાં આવેલ ફકરાઓ

પછડાવવું સરળ છે, ઉઠવું મુશ્કેલ
આપણે જે દુનિયામાં રહીએ છીએ તેમાં પ્રચલનપૂર્વક શ્રેષ્ઠતાની તપાસ કરવી પડશે. અધમતા તો દરેક દિશામાં પહોંચી જાય છે. નૈતિક તિરસ્કાર અને પતનની પરિસ્થિતિઓ માખી-મચ્છરની જેમ વધતી રહે છે, પરંતુ ઉપયોગી પ્રાણીઓને તો આનંદપૂર્વક શોધવા અને પોષવા પડે છે. છીછરાપણું, પરિસ્થિતિઓ તરફ આકર્ષિત થાય છે. સુસંસ્કારી મનુષ્ય હંમેશા થોડી સંખ્યામાં રહે છે, પરંતુ શ્રેષ્ઠતાનો પ્રભાવશાળી વિસ્તાર પણ જેટલો વિસ્તૃત હોતો નથી, મનુષ્યની પશુ-પ્રવૃત્તિઓ તેને નીચે તરફ ધકેલતી જ નથી, બલકે તેને પૃથ્વીની આકર્ષણ શક્તિની જેમ પોતાની તરફ ઘસડે પણ છે. સામાન્ય બુદ્ધિને સાંસારિક વિકૃતિઓ જ પ્રભાવિત કરે છે.

શ્રેષ્ઠ વ્યક્તિઓની નજીકના વાતાવરણના સંપર્કમાં આવનારને પ્રભાવિત કરે છે અને એની ગતિવિધિઓમાં ઉપયોગી પરિવર્તન આણે છે. પરંતુ આખું વાતાવરણ દરેક જગ્યાએ, હર કોઈ માટે ક્યાં ઉપલબ્ધ થાય છે? સાથે સાથે એ પણ કે તેમાં રહી શકવાની પરિસ્થિતિ કેટલાંક ઉપલબ્ધ થાય છે? જનસામાન્યને તો આજીવિકા ઉપાર્જન અને કુટુંબના ભરણ-પોષણના કામમાં લાગી રહેવું પડે છે. બે-ચાર દિવસ ક્યાંય ચાલ્યા પણ જાય, તો પણ માત્ર એટલાથી જ કામ પણ શું બનશે? વધુ દિવસો સુધી સત્સંગનો લાભ ઉઠાવવા જવું, આર્થિક તથા બીજા કારણોસર ક્યાં સંભવી શકે છે?

આવી સ્થિતિમાં શ્રેષ્ઠતાની દિશામાં અગ્રેસર બનાવી શકનાર પ્રભાવશાળી વાતાવરણ પોતાની જાતે જ બનાવવું પડે છે. મગજ પર છાપ છોડનાર એક એવો સમાનાંતર સંસાર બનાવવો પડે છે, જે સ્વાર્થ સાથે સંલગ્ન દુનિયાના પ્રભાવને નાબુદ કરી શકે. આ સર્જન સ્થૂળ નહીં, સૂક્ષ્મ જ હોઈ શકે છે. આ સર્જન સ્વાધ્યાય અને ચિંતનની મદદથી ઉભું કરી શકાય છે.

પોતાની રૂચિ અનુરૂપ ભવિષ્યનું માર્ગદર્શન કરી શકનાર જીવન ચરિત્રોનો સંગ્રહ કરવો જોઈએ. તેને ધ્યાન પૂર્વક વાંચવા જોઈએ અને તેમાંથી જે પ્રેરણાદાયક પ્રસંગો હોય, પોતાની વર્તમાન પરિસ્થિતિઓમાં અમલ કરી શકવા યોગ્ય હોય, તેની અલગથી નોંધ કરી લેવી જોઈએ. જ્યારે પણ સમય મળે, એ મગજમાં પ્રસંગોનું કલ્પના ચિત્ર એક સુનિયોજિત ફિલ્મની જેમ રજૂ કરવું જોઈએ. અગર જો શ્રેષ્ઠ માર્ગ પર ચાલતાં ઉંચે સ્થિતિ સુધી પહોંચેલ મહામાનવોની આત્મકથાઓ, ગતિવિધિઓ, નીતિ પોતાના કલ્પનાલોકમાં દૃઢતાપૂર્વક જડ જમાવી શકે અને અનાયાસ જ યાદ આવતી રહે તો સમજવું જોઈએ કે બહારની દુનિયાના પતનગામી પ્રભાવને નાબુદ કરી શકનારા જાતે બનાવેલ વાતાવરણ બનીને તેચાર થઈ ગયું.

પોતાની માનસિક નિર્ભળતા, ખરાબ કુટેવો, વિકૃત અભિરૂચિ અધમતા તરફ ખેંચે છે. કુટુંબીજનોનો સ્વાર્થ, મિત્રોનું દબાણ તથા લોકપ્રભાવ પોતાની સંયુક્ત શક્તિથી સામાન્ય મનુષ્યને એવી જ ગતિવિધિઓ અપનાવવા માટે પ્રેરણા આપે છે, જેવી કે દુનિયાના લોકોએ અપનાવી રાખી છે. શ્રેષ્ઠતાની પ્રેરણા ભરી દેનાર અને શ્રેષ્ઠતા તરફ આગળ વધવાનું માર્ગદર્શન આપનારા પ્રેરણાદાયક પ્રસંગોને તો ઈતિહાસના પાનાઓ ઉપર જ શોધી શકાય. આજે તો એવા જે લોકો છે, તેમની સાથે માનસિક સંબંધ જ બનાવી શકાય. ન તો પોતાના માટે એમની પાસે હંમેશા રહેવું સંભવ છે અને ન તો તેઓ પોતાનું રહેઠાણ પોતાના પાડોશમાં બનાવી શકે છે. વ્યવહારિક માર્ગ એક જ છે કે પોતાની એક ભાવનાત્મક દુનિયા અલગ જ વસાવવામાં આવે, કે જેમાં શ્રેષ્ઠ મહામાનવીયોને જ વસવા માટે આમંત્રણ પાઠવવામાં આવે.

શરીર જ નહીં, આત્માનું પણ વિચારો વર્તમાન સમસ્યાઓ અને પ્રગતિના માર્ગ પર અગ્રેસર બનવા માર્ગદર્શન આપનાર પુસ્તકો ખરીદવા માટે કેટલુંક બજેટ બનાવી રાખવું જોઈએ. શરીર અને પરિવાર પર ટગલાબદ્ધ સમય અને પૈસાનો ખર્ચ કરવામાં આવે છે. અગર જો મન અને અંતઃકરણની

કિંમતનું મહત્ત્વ સમજી શકાય તો એના પોષણ માટે કેટલોક ખર્ચ કરતા રહેવું પણ જરૂરી જણાય છે. બિનજરૂરી સમજવામાં આવતી વાતોની ઉપેક્ષા કરવી પડે છે અને તેને માટે પૈસા તથા સમયની કમીનું બહાનું શોધવું પડે છે. મહત્ત્વની સમજવામાં આવતી જરૂરિયાતોને પૂરી કરવા માટે તો પ્રાથમિકતા તેમજ પ્રાધાન્ય મળે છે. અગર જો બૌદ્ધિક તથા ભાવના ક્ષેત્રનું મહત્ત્વ સમજી શકાય અને તેના સ્વચ્છ-શુદ્ધ બન્યા પછી મળનારા લાભની કલ્પના કરી શકાય, તો નિશ્ચિત જ એ પ્રયોજન માટે નિયમિત રૂપે કેટલાક રૂપિયા અને સમય લગાડતા રહેવામાં જરા જેટલી પણ મુશ્કેલી જણાશે નહીં. આરોગ્યને આહારનું સમતુલન જ

મહત્ત્વપૂર્ણ સમજવું જોઈએ.

પ્રેરણાદાયક પ્રસંગો અને સંદર્ભોની નોટબુક બનાવી રાખવામાં આવે અને જે હૃદયગ્રાહી લાગી હોય, તેની તેમાં નોંધ કરતા રહેવું જોઈએ. આ સંકલન નિશ્ચિત જ સમૃદ્ધ મંથનના ફળસ્વરૂપે નિકળેલ રત્નોની જેમ ખૂબ કિંમતી હશે. આ સંગ્રહ અવકાશના સમયે ખૂબ જ ધ્યાનપૂર્વક વાંચવામાં આવે અને વિચારવામાં આવે કે આ પ્રસંગોની અનુરૂપ પગલું આગળ ભરી શકવું કેવી રીતે સંભવી શકે છે?

મનથી હાર તો હાર, મનથી જીત તો જીત

શ્રેષ્ઠતાના માર્ગ પર ચાલવાના શ્રેષ્ઠ પરિણામોની કલ્પના કરવાથી ઉત્સાહ વધે છે અને તે દિશામાં ઉત્કંઠા પ્રબળ બને છે. માત્ર મુશ્કેલીઓ અને નુકશાનની વાત વિચારતા રહેવાથી મન સાંકળું બની જાય છે અને અચેતન તેને ટાળવાની અથવા અસ્વીકાર કરવાની ભૂમિકા બનાવી દે છે. તેના ફળસ્વરૂપે સ્વપ્ન જેમના તેમ ત્યાં જ પડવું રહે છે. કલ્પના ઉઠે છે, પરંતુ એવી જ રીતે પાણીના પરપોટાની જેમ બીજી ઢાણ સમાસ થઈ જાય છે. મહામાનવોએ આદર્શવાદિતાને દૃઢતાપૂર્વક અપનાવી રાખવાથી અંતમાં જે શ્રેષ્ઠ પરિણામો મેળવ્યા છે, અગર જો તેની ઉપર વિચાર કરવા અને પોતાની સ્થિતિ તેમના જેવી જ બની જવાનું કલ્પના ચિત્ર મગજ પર વધુ સ્પષ્ટ રૂપે ઉતારી શકાય, તો તેનાથી નિશ્ચિત જ ઉત્સાહવર્ધક પ્રેરણા મળશે અને પગલું ભરવાનું સાહસ વધશે.

ઉપયોગી તે, જેનાથી હિત સાધી શકાય. વરદાન તે, જેનાથી શ્રેષ્ઠ પ્રવૃત્તિઓ વધી શકે. આ કસોટી પર જે સાચો ન ઠર્યો, તે ઉપયોગ અને વરદાન કબુલ્લિસભર જ માનવામાં આવશે. આવી જ વિદેબણાઓમાં ગુંચવાયેલ એ નાશ પામેલનું જીવન કેવી રીતે સફળ કહેવામાં આવશે? છીછરા, તુચ્છ અને નિકૃષ્ટ જીવન જીવી કોઈ પણ રીતે મૃત્યુના દિવસો પૂરા કરી લેવામાં શું સમજદારી છે? યોગ્ય અને ઉપયોગી એ જ છે કે આ દેવતાઓ માટે દુર્લભ અવસરનો એવો ઉપયોગ કરવામાં આવે, જેનાથી આત્મ-ગૌરવ વધે, અનુકરણીય આદર્શ રજુ કરવામાં આવે, લોકોની શ્રદ્ધા વધે અને ઈશ્વરના પ્રસન્નતાનો આનંદ મળે. આ સાર્થકતા શ્રેષ્ઠતા સન્માર્ગ પર ચાલવાથી જ સંભવી શકે છે. સ્પષ્ટ છે કે આવો અવસર તેમને જ મળે છે, જેઓએ પોતાના માટે એક આદર્શવાદી પ્રેરણાથી ભર્યોભાદર્યો ભાવનામય સંસાર પોતાના જ હાથ વડે ઘડવામાં અને ઉભો કરવામાં આવેલ છે.

જ્ઞાન વ્યક્તિને શીલવાન, શિષ્ટ અને વિનમ્ર બનાવે છે. -પૂજ્ય ગુરુદેવ

જાતિવાદના વિષનું શમન કરવામાં આવે અને તેને ભડકાવવામાં ન આવે

વસ્તીગણતરીની સ્વાભાવિક પ્રક્રિયાથી સંકુચિત સ્વાર્થને દૂર જ રાખવામાં આવે

જાતિવાદ શું છે?

પ્રકૃતિનો નિયમ છે કે તમામ રચનાઓની સાથે કેટલાક અંશે વિફૂતિઓ પણ પેદા થવા લાગે છે. ખેડૂત ખેતરમાં બીજ વાવે છે ત્યારે પાકની સાથે ખડ પણ ઉગવા લાગે છે. મનુષ્ય પોતાના શરીરના પોષણ માટે આહાર લે છે. આહારથી શરીરમાં રક્ત-રસ વગેરે બને જ છે, પરંતુ એ પ્રક્રિયામાં મળ-મૂત્ર, પરસેવો પણ ઉપજે છે. રચનાઓને વિફૂતિઓથી અલગ રાખી જીવનને સાચી દિશામાં ગતિશીલ રાખવું જ સંસ્કૃતિનુ મૂળ સૂત્ર છે. દરેક પ્રદેશોની સંસ્કૃતિઓ એના આધારે જ વિકસિત થઈ છે.

ભારતીય સંસ્કૃતિમાં મનુષ્યની દિવ્ય ક્ષમતાઓનો ભરપૂર લાભ ઉઠાવવાની દૃષ્ટિથી વર્ણ-વ્યવસ્થા બનાવવામાં આવી. ઉપનિષદોમાં વર્ણન મળી આવે છે કે પરબ્રહ્મ-પરમાત્માએ મનુષ્યને સર્વશ્રેષ્ઠ પ્રાણી રૂપે બનાવ્યો. તેમાં ઈશ્વરની જેમ ભાવના, વિચારશીલતા અને સર્જનશીલતાનો અનોખો સંગમ છે. આરંભમાં તમામ મનુષ્ય બ્રહ્મનિષ્ઠ જીવન જીવતા હતા.

જ્યારે સુરક્ષા, સગવડતા અને વ્યવસ્થાની દૃષ્ટિએ મનુષ્યએ સમૂહમાં રહેવાનુ શરૂ કર્યું, ત્યારે એવો અનુભવ કરવામાં આવ્યો કે મનુષ્ય માત્ર એક જ કોમ હોવા છતાં પણ તેમાં કંઈક વિશેષ પ્રવૃત્તિઓ હોય છે. વ્યવસ્થા નિષ્ણાંત (મેનેજમેન્ટ એક્સપર્ટ) એ જાણે છે કે મનુષ્યને તેની પ્રવૃત્તિઓ અનુરૂપ કામ આપવામાં આવે તો સફળતાનુ સ્તર સ્વાભાવિક રીતે થોડા વધુ ટકા વધી જાય છે. એટલા માટે મનુષ્યની વિભૂતિઓ-પ્રવૃત્તિને ચાર વર્ગોમાં વહેંચી તેને ચાર વર્ણમાં કહેવામાં આવ્યા. વર્ણનો અર્થ થાય છે-રંગ. અહીં ચામડીના રંગને નહીં, તબિયત(સ્વાભાવિક પ્રવૃત્તિ)ના રંગને ધ્યાનમાં રાખવામાં આવેલ છે.

➤ **બ્રાહ્મણ**ને જીવનમાં બ્રહ્મના, પરમાત્માના અનુશાસનને, અધ્યાત્મને જાગૃત કરવા, ચિંતન, ચરિત્ર, વ્યવહારને શ્રેષ્ઠ બનાવવાનુ કામ આપવામાં આવ્યું.

➤ **ક્ષત્રિય**ને શૌર્ય, સુરક્ષા વગેરે કાર્યોનો ભાર સોંપવામાં આવ્યો.

➤ **વૈશ્ય**ને ઉત્પાદન અને વિતરણ-વિનિમયની જવાબદારી સોંપવામાં આવી.

➤ **શૂદ્ર**ને શ્રમનિષ્ઠ સેવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું. ગીતામાં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણએ કહ્યું છે કે ચાર વર્ણની વ્યવસ્થાને ગુણ, કર્મ, સ્વાભાવની અનુસાર સર્જન કરવામાં આવેલ છે. પહેલાના સમયમાં આ જ ક્રમ ચાલતો રહ્યો. નિયમાનુસાર કોઈ પણ વ્યક્તિ રુચિ અનુસાર તેની અનુરૂપ વર્ણ વ્યવસ્થામાં સામેલ થઈ શકતો હતો. તમામ વર્ણ એક-બીજાના પૂરક, સહયોગી બનીને કામ કરતા રહ્યા. આ આદર્શ કેવળ કહેવા-સાંભળવા પૂરતો ન હતો, તદ્દઅનુસાર આચરણ પણ હતું.

મહર્ષિ વ્યાસ જન્મથી ધીવર જાતીની છોકરીના પુત્ર હતા. મહર્ષિ વશિષ્ઠ અપ્સરાના પુત્ર હતા. મહર્ષિ વિશ્વામિત્ર રાજા વિશ્વરથમાંથી બ્રહ્મર્ષિ બન્યા. એતરેય ઈતર(વિવાહિતાથી ઈતર-ભિન્ન પત્ની)ના પુત્ર હતા. એ જ રીતે ઋષિ સત્યકામ જાબાલ પણ આંતરિક અભિરુચિના આધારે બ્રહ્મવિદ્ બન્યા હતા.

આ ક્રમ લગ્નના સંબંધમાં પણ ચાલતો રહ્યો. રાજપુત્રી સાવિત્રીએ પ્રવૃત્તિ અનુરૂપ તપસ્વી સત્યવાનનુ વરણ કર્યું. રાજાની દિકરી સુકન્ધ્યાએ રચન ઋષિ સાથે લગ્ન કર્યા. અર્જુને બ્રાહ્મણ વેશમાં દ્રોપદીનો સ્વયંવર જીતી લીધો. ઋષિ જરત્કાર સાથે નાગરાજ વાસુકીએ પોતાની છોકરીના લગ્ન કર્યા હતા. એનું તાત્પર્ય એ છે કે પ્રવૃત્તિના અનુરૂપ કામ તથા જીવનસાથી પસંદ

ભારતમાં રાષ્ટ્રીય વસ્તીગણતરી સન્ ૨૦૧૧ની તેચારીઓ ચાલી રહી છે.

વસ્તીગણતરીના રેકૉર્ડમાં

દરેક નાગરિકની જાતિનો

પણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવે

કે નહીં, આ વિષયમાં ઘણી

ગરમાગરમ ચર્ચા ચાલી

રહી છે. તેમાં હવાલો તો

સૈદ્ધાંતિકતાનો આપવામાં

આવી રહ્યો છે પરંતુ મોટા

ભાગની વાતમાં ગંધ સંકુચિત સ્વાર્થની જ અનુભવ કરવામાં આવી રહી છે.

તેના સંદર્ભમાં સમસ્યાના

વિભિન્ન પક્ષને નજરમાં

રાખતા તેના

લોકકલ્યાણકારી તેમજ

વિવેકપૂર્ણ સમાધાનને

લક્ષ્યમાં રાખી એક

સામાયિક ચિંતન રજુ

કરવામાં આવી રહ્યું છે.

કરવાનો ક્રમ સરળતાથી ચાલતો રહ્યો.

આમ થયો ફેરફાર

વર્ણની પસંદગીની સ્વતંત્રતા દરમ્યાન એવો અનુભવ કરવામાં આવ્યો કે બાળક જે વાતાવરણમાં રહે છે, તેની પ્રવૃત્તિ તેની અનુરૂપ સરળતાથી ઢાળી શકાય. જેવી રીતે વ્યાપારીના છોકરાને વેપાર, તબિબના છોકરાને તબિબિ, શિલ્પીના છોકરાને શિલ્પીના નિયમો સરળતાથી પ્રાપ્ત થતા રહે છે, એવી રીતે જ માતા-પિતાના વર્ણની અનુરૂપ છોકરાની પ્રવૃત્તિઓ પણ સરળતાથી વિકસિત થઈ શકે છે. આ વ્યવસ્થાની સુવિધાનુ સૂત્ર છે, કોઈ અનિવાર્ય નિયમ નથી.

પરંતુ અહીં પણ રચનાની સાથે વિફૂતિનો નિયમ લાગું થયો. માતા-પિતાના જ કામમાં બાળકોના લાગવામાં સામાજિક સુરક્ષાનો અનુભવ થયો. આ સગવડતા ધીરે-ધીરે અનિવાર્ય નિયમ જેવી બની ગઈ. જે વ્યક્તિએ જે વર્ગમાં જન્મ લીધો, તેમાં જ કામ કરે. વાતાવરણ સાથે જોડાયેલ સગવડતાએ જાતિ(જન્મથી જ ભેદ)ની વિફૂતિઓને સમર્થન આપ્યું. પછી તેની સાથે પોત-પોતાની વિશેષતાનો અહેંકાર જોડાયો તો ઉંચ-નીચ અને આભડછેડ જેવી ઉચ્છ્રંખલ પ્રથા શરૂ થઈ ગઈ. માતા-પિતા પોતાની ઈચ્છા અને પ્રતિષ્ઠાને પ્રાધાન્ય આપી બાળકોને તેની તરફ પ્રેરિત કરવા લાગ્યા. પ્રવૃત્તિ પ્રમાણે ભૂમિકાની પસંદગીની વિવેક સમ્મત કાર્યપદ્ધતિની ઉપેક્ષા થવા લાગી. વર્ણ વ્યવસ્થા લુપ્ત થઈ ગઈ. જાતિ પ્રથા સમાજ પર સવાર થઈ ગઈ. રાજકીય પરતંત્રતાના લાંબા સમયગાળામાં જાતીવાદના વિકારનું વિષ ઓર ફેલાયું. સ્વાર્થી શાસકોએ ભાગલા પાડો અને રાજ કરો(ડિવાઈડ એન્ડ રુલ)ની વિફૂત નીતિની મદદ લીધી અને તેમાં તેઓ સફળ પણ થયા.

આ વિષનુ શમન કરવામાં આવે

ભારતીય સંસ્કૃતિ, ભારતનો આત્મા એ ઈચ્છે છે કે વિફૂતિના વિષનું જેટલું જલ્દીથી થઈ શકે એટલું જલ્દીથી શમન કરવામાં સમાપ્ત કરવામાં આવે.

પ્રકૃતિએ, સામાજિક ચેતનાએ પોતાની રીતે આ કામ શરૂ કરી દીધું છે. બ્રાહ્મણ કર્મ, આધ્યાત્મિક વિકાસ, શિક્ષણ-લોકશિક્ષણ વગેરેમાં સ્વાભાવિક રીતે તમામ જાતિ-વર્ગના લોકો લાગે છે. રક્ષણનું કામ પોલિસ-લશકરમાં પણ સૌ કોઈ પોત-પોતાની રુચિ પ્રમાણે જઈ શકે છે. વ્યવસાય-વ્યાપાર માટે જન્મથી જ વૈશ્ય હોવુ જરૂરી નથી. હવે સ્વચ્છતા(સૈનીટેશન)માં લાગેલ વ્યક્તિઓને ભંગી કહેવામાં આવે છે? ચામડાનો ઈંધો કરનારને ચમાર, લોખંડને ગાળનાર-ઢાળનારને હવે લુહાર કોણ કહે છે? એના આધારે આભડછેડનો ભાવ ક્યાં રહી ગયો છે? કહેવાનો અર્થ એટલો જ છે કે સમયનો પ્રવાહ, સામાજિક ચેતના જાતિવાદની વિફૂતિનો ઉપચાર કરી રહેલ છે. તમામ વિચારવાનોએ પ્રકૃતિના, સામાજિક ચેતનાના આ પવિત્ર પ્રયાસોમાં

ભાવનાત્મક સક્રિય યોગદાન આપવુ જોઈએ.

આઝાદી પછી

ભારત આઝાદ થયા પછી આશા સેવવામાં આવી રહી છે કે જાતીય વિફૂતિને તુરંત નાબુદ કરી દેવામાં આવે. એ સમયના તમામ મૂર્ધન્ય નેતા મહાત્મા ગાંધી, ડૉ.રાજેન્દ્ર પ્રસાદ, નહેરુ, સરદાર પટેલ, જયપ્રકાશ નારાયણ, લોહિયા, આચાર્ય કૃપલાની, ડૉ.આંબેડકર, આચાર્ય વિનોબા ભાવે વગેરે તમામ જાતિવાદને સમાપ્ત કરવા ઈચ્છતા હતા. આ દિશામાં પ્રયત્નો પણ કરવામાં આવ્યા. ૧૯૬૦ સુધી લાગતુ હતુ કે હવે જાતિવાદ સમાપ્ત થવાના કિનારે છે.

પરંતુ અચાનક રાજકીય લાભ લેવા માટે જાતિગત સમીકરણોનો હિસાબ લગાવવામાં આવવા લાગ્યો. વ્યક્તિગત અને પક્ષગત સ્વાર્થોના કારણને લઈને વર્ગ વિભાજનના બીજ વાવવામાં આવવા લાગ્યા.

પછાત વર્ગને આગળ વધારવો, તેને સમાજના સ્વાભાવિક પ્રવાહમાં લાવવાના પ્રયત્ન કરવો સ્તુત્ય અને જરૂરી છે. અગર જો આ પ્રયત્નોને સંકુચિત સ્વાર્થથી મુક્ત રાખી શકાયો હોત તો વાત સરળતાથી બની જાત. રાજકીય અને સામજીક સંસ્થાઓ તેને તક અને સ્નેહસભર સહકાર આપી, સુયોગ્ય બનાવી ધીરે ધીરે જીવનપ્રવાહમાં લાવી શકતા હતા. પરંતુ દુર્ભાગ્યવશ એવું ન થઈ શક્યું. જાતિગત વર્ગ વિદ્રેષ વધ્યો, રાષ્ટ્રહિતના પ્રયત્નોને વર્ગ સંઘર્ષ પર કુર્બાન કરવામાં આવવા લાગ્યો. સ્થિતિ ક્યાંથી ક્યાં પહોંચી ગઈ એ સૌની સામે છે.

સાચી દિશામાં સફળ પ્રયોગ

અવિવેકી સ્વાર્થ કેન્દ્રિત વિફૂતિ ભડકાવનારા પ્રયત્નો દરમ્યાન પણ સામાજીક એકરૂપતા માટે અનેક સફળ પ્રયોગ પણ થયા. સ્વતંત્રતા સેનાની, યુગઋષિ પં.શ્રીરામ શર્મા આચાર્યજીએ પોતાની સાંસ્કૃતિક, સામાજીક સંસ્થા ‘યુગ નિર્માણ પરિવાર’, ‘ગાયત્રી પરિવાર’ના માધ્યમ દ્વારા કેટલાક અનોખા કીર્તિમાન બનાવી દેખાડ્યા.

આ સંસ્થાના કેન્દ્રો તથા આયોજનોમાં યજ્ઞ, જપ, પૂજન, ભોજન વગેરે કોઈ પણ કામમાં કોઈ જાતિગત ભેદભાવ રહ્યો જ નથી. તમામ પોત-પોતાની પ્રકૃતિ અને અભિરુચિ અનુરૂપ કામને પસંદ કરી લે છે. તેમને તેની અનુરૂપ યોગ્યતા વિકસિત કરવામાં પૂરેપૂરી સહાય કરવામાં આવે છે. પરિણામ એ આવ્યું છે કે ભારતના તમામ કહેવાતા જાતિ-વર્ગમાં બ્રાહ્મણની જેમ કર્મકાંડ કરનારી વ્યક્તિઓ તૈયાર થઈ ગઈ છે. એક જ યજ્ઞકુંડ પર બેસીને આહુતિ આપવી, એક જ સાથે જમતી વખતે કોઈને કોઈની જાતિ પૂછવાની ઈચ્છા જ નથી થતી.

આ બધુ કેવી રીતે સંભવ બન્યું? શુ કોઈના માટે યજ્ઞ કુંડો અથવા કામ અનામત રાખવામાં આવ્યું? ના, જે કોઈપણ ભાવના પૂર્વક આવ્યું

તેમને આ કામની અનુરૂપ વિકસિત થવા માટે સંભવી શકે તે પ્રકારે સહકાર આપવામાં આવ્યો. જ્યારે વ્યક્તિ કામની અનુરૂપ વિકસિત થઈ ગયો તો કોઈને પણ તેની ભાગીદારી બદલ નારાજગી ન થઈ. અવિકસિતોમાં અવર્ણ-સ્વર્ણ, સ્ત્રી-પુરુષ, અમીર-ગરીબ સૌ કોઈ હતા. તમામ સ્નેહસભર વાતાવરણમાં વિકસિત થયા તથા એક-બીજાના સહયોગી બની ગયા. આવો જ પ્રયોગ રાજકીય કક્ષાએ કરવામાં આવે તો વાત બની જાય.

વર્તમાન સંદર્ભ

કેન્દ્ર સરકારના નિર્ણય અનુસાર સન્-૨૦૧૧ની વસ્તીગણતરી સામાન્ય વસ્તી ગણતરીના રીતે કરવામાં આવનાર નથી. અનેક વિકસિત દેશોમાં ત્યાંના દરેક નાગરિકને તેનું સ્થાય નાગરિક ઓળખપત્ર આપવામાં આવે છે. સરકારી રેકૉર્ડમાં તેની સાથે સંબંધ ધરાવતી તમામ માહિતી છપાયેલ રહે છે. આ માહિતીના આધારે લોકકલ્યાણની ચોજનાઓ બનાવવા, લાગુ કરવા તથા વ્યક્તિ વિશેષને તેની લાયકાત અને આવશ્યકતાનુસાર જવાબદારીઓ અથવા સહાય આપવામાં સગવડતા રહે છે. વિદેશમાંથી ચોરીછુપીથી ઘુસી જનારાઓ પર સરળતાથી અંકુશ લગાવી શકાય. એક વાર આ વ્યવસ્થા લાગુ કરી દેવામાં આવે તો ઉપક્રમને ચલાવતા રહેવામાં મુશ્કેલી પડતી નથી.

ઉપરોક્ત ઉદ્દેશથી વસ્તીગણતરીની સાથે વ્યક્તિની લાયકાત, શિક્ષણ, સંપત્તિ, સુનિશ્ચિત ઓળખા રૂપે આંગળાઓની છાપ વગેરે તમામ પુરાવા આપવા પડશે. આ જાણકારીની સાથે વ્યક્તિની જાતિ પણ નોંધ કરવાનો પ્રસ્તાવ છે.

એના સંદર્ભમાં ખુલ્લી ચર્ચા થઈ રહી છે. આ પ્રજાતાંત્રિક વ્યવસ્થા માટે સારી વાત છે. પરંતુ ઓળખ સુનિશ્ચિત કરવી હોય તો આંગળીઓની છાપ લેવી જ પડશે. અગર જો જાતિઓના નામ પર અનામત આપતા રહેવુ હોય તો જાતિનો ઉલ્લેખ જરૂરી છે. એક વાર સુનિશ્ચિત ઉલ્લેખ થઈ જાય તો સગવડતાની લાલચમાં ખોટા પ્રમાણપત્રોનો ક્રમ તો અટકી જ જશે. અગર જો રાજકીય પક્ષોમાં જાતિયતાની અપેક્ષા રાષ્ટ્રીયતાને, નાગરિકોના ભૌતિક અધિકારોને મહત્વ આપવાનુ નૈતિક સાહસ જાગે, તો પછી તેની જરૂરિયાત નથી. આવી સ્થિતિમાં વ્યક્તિની જાતિ છાપવામાં આવે છે કે નહીં, તેનુ મહત્વ રહેતું નથી.

એ વાતનુ મહત્વ છે કે સામાજીક ઘોરણે લોકોના મન-મગજમાં જાતિયતાનુ વિષ કયા રૂપે જડ જમાવી બેઠુ છે? રાજનેતાઓ અને રાજકીય પક્ષોના વિચારસરણીમાં જાતિવાદની આગ પર સ્વાર્થની રોટલી શેકવાનુ ભૂત ઉતર્યું છે કે યા નહીં?

પહેલાં પણ સ્પષ્ટ કરી દેવામાં આવ્યુ છે કે દેશની મૂળ ચેતના આ ભેદના વિષને નાબુદ કરવામાં લાગેલ છે. તેને વહેલા-મોડા સમાપ્ત થવાનુ જ છે. જે વ્યક્તિ અને સંસ્થા આ યુગ પ્રવાહને સહકાર આપશે તે વાસ્તવમાં લાભમાં રહેશે. જે સ્થાય હિતના બદલે તાત્કાલિક સ્વાર્થને જ મહત્વ આપશે, તે અંતમાં તો ખોટમાં જ રહેનાર છે. આ સત્યને ધ્યાનમાં રાખીને રાષ્ટ્રહિતને પ્રાથમિકતા આપતા વિચાર અને વ્યવહાર કરવો સૌ કોઈ માટે માટે હિતકર સાબિત થશે.

દેવ સંસ્કૃતિના નિર્માતા, યજ્ઞ પિતા-ગાયત્રી માતા

સમગ્ર ગુજરાતમાં ગુરુપૂર્ણિમા પર્વની ભવ્ય ઉજવણી

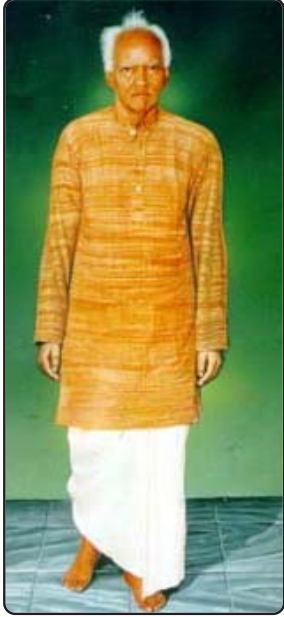
દીપચણ સાથે ગુરુપૂર્ણિમાની ભવ્ય ઉજવણી

ગાયત્રી શક્તિપીઠ-પાટણ
તા-૨૫ જુલાઈ-૨૦૧૦ રવિવારના રોજ ગુરુપૂર્ણિમાના પાવન દિવસે પાટણ જિલ્લામાં લગભગ ૫૦ જાહેર સ્થળોએ રાત્રિના ૮.૦૦ થી ૯.૦૦ કલાકે દીપચણોના ભવ્ય આયોજનો રાખવામાં આવ્યા હતા. ગાયત્રી શક્તિપીઠ પાટણ ખાતે સવારે ૭.૦૦ કલાકે પૂજન કાર્યક્રમ તથા ૯.૦૦ કલાકે પાંચ કુંડી ગાયત્રી મહાયજ્ઞ સંપન્ન કરવામાં આવ્યો. જેમાં મોટી સંખ્યામાં પત્તિજનોએ ભાગ લીધો હતો. યજ્ઞમાં આવેલ તમામ પત્તિજનો પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવની જન્મશતાબ્દી ૨૦૧૧ સંદર્ભે ગુરુદેવનો સંદેશ પહોંચાડવા તથા જન કલ્યાણ માટે કામે લાગી જવા સંકલ્પબદ્ધ થયા.

સાંજના સમયે ૮.૦૦ થી ૯.૦૦ કલાકે પાટણ ખાતે ૨૪ જાહેર સ્થળોએ ૨૪ દીપચણો તથા દરેક તાલુકા કક્ષાએ દસ-દસ દીપચણો સંપન્ન કરવામાં આવ્યા. દરેક દીપચણોમાં ૫૪ લેખે દરેક પત્તિજનો પાસે ભાવ આહુતિઓ

આપવામાં આવી. આ દીપચણોમાં સેંકડો પત્તિજનોએ ઉત્સાહભેર ભાગ લઈ સાધના-ઉપાસના, સમયદાન, અંશદાન અને ગુરુદેવનું સ્વપ્ન પૂરું કરવા કામે લાગી જવા વિવિધ સંકલ્પો લીધા.

ગુરુપૂર્ણિમાના પાવન અવસરે ૧૧૦૦ જેટલા ઔષધિ-રોપાઓનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું. ઉનાળુ વેકેશનમાં પક્ષીઓ માટે પાણી પીવા માટે ૫૦૦૦ પાણીના કુંડા-તાર સાથે બાંધીને વિતરણ કરવામાં આવ્યા હતા. આ સમગ્ર કાર્યક્રમ ગુરુદેવના ફૂલ સાર્વજનિક ફોટા તથા ગુરુદેવની જીવન ઝરમરનો આછો ખ્યાલ ઈલેક્ટ્રોનિક મીડિયા તથા પ્રિન્ટ મીડિયા દિવ્ય ભાસ્કરમાં આપવામાં આવ્યો હતો. આ સમગ્ર કાર્યક્રમની સફળતામાં પાટણ ગાયત્રી પત્તિવારના તમામ પત્તિજન ભાઈ-બહેનો તથા દાતા શ્રી હસમુખભાઈ પટેલનું મહત્ત્વનું યોગદાન રહ્યું હતું.

રક્તદાન શિબિર અને પંચકુંડી ગાયત્રી યજ્ઞ દ્વારા ગુરુપૂર્ણિમા પર્વની ભવ્ય ઉજવણી

પાલનપુર (બનાસકાંઠા)
પાલનપુર, ગાયત્રી શક્તિપીઠ દ્વારા ગુરુપૂર્ણિમા પર્વની ભવ્ય ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. આ અંતર્ગત અષાઢીબીજથી ગુરુપૂર્ણિમા પર્વ સુધી લઘુ અનુષ્ઠાનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ

અનુષ્ઠાનમાં ૭૦ સાધક ભાઈ-બહેનોએ ભાગ લીધો હતો.

તા-૨૫ જુલાઈ, ૨૦૧૦ (ગુરુપૂર્ણિમા) ના દિવસે સવારે ૬-૦૦ થી ૬-૩૦ ધ્યાન, ૬-૩૦

થી ૮-૦૦ ગુરુપૂજન તેમજ ૮-૦૦ થી ૧૨-૦૦ વાગ્યા સુધી પંચકુંડી ગાયત્રી યજ્ઞ દ્વારા લઘુ અનુષ્ઠાનની પૂર્ણાહુતી કરવામાં આવી હતી. આજ દિવસે સવારે ૯-૦૦થી ૧૨-૦૦ દરમિયાન ગાયત્રી પત્તિવાર યુવા સંગઠન અને રોટરી ક્લબ ડાયમંડ સીટી દ્વારા રક્તદાન શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. સતત વરસતા વરસાદમાં પણ ૩૧ વ્યક્તિઓએ રક્તદાન કર્યું હતું. ગુરુપૂર્ણિમાની સાંજે શહેરના મુખ્ય ચાર રસ્તા વિસ્તારોમાં પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવના દિવ્ય વિચારોને ઘર-ઘર સુધી પહોંચાડવા સ્ટીકર અભિયાન, સાહિત્ય વિતરણ અને દીપચણનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ આયોજનમાં મોટી સંખ્યામાં નગરજનોએ ભાગ લીધો હતો. કાર્યક્રમને સફળ બનાવવા તમામ કાર્યકર્તા ભાઈ-બહેનોએ જહેમત ઉઠાવી હતી.

ગુરુપૂર્ણિમાની ભવ્ય ઉજવણી

ગાયત્રી શક્તિપીઠ શાહીબાગ (અમદાવાદ)
તા-૨૫ જુલાઈ ૨૦૧૦ રવિવારના રોજ ગુરુપૂર્ણિમા પર્વનો ભવ્ય કાર્યક્રમ યોજવામાં આવ્યો. સવારે પંચકુંડી યજ્ઞની સાથે વિભિન્ન સંસ્કારો કરવામાં આવ્યા. સવારે ૯ વાગે સેંકડો ભાઈ-બહેનોની ઉપસ્થિતિમાં પરમ પૂજ્ય

ગુરુદેવ તથા વંદનીયા માતાજીની પાદુકાનું પૂજન કરવામાં આવ્યું. રવિવારનો દિવસ

હોવાથી મંદિરે શ્રદ્ધાળુઓની મોટી સંખ્યા રહી. બપોરે ૪:૩૦થી ૫:૩૦ સુધી ગુરુગીતાના પાઠનું પાઠચણ કરવામાં આવ્યું. સાંજના સમયે વિરાટ દિપચણમાં લગભગ ૧૦૦૦ ઉપર લોકોએ ભાગ લીધો. દરેકના હાથમાં દિપક હતા. આ સમય-દ્રશ્ય મનોભાવ વિહવળ કરી દેનારું હતું. પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવની જન્મ શતાબ્દીના ઉપલક્ષમાં તેમના જીવનના કતુત્વ વિશે પત્તિચય કરાવવામાં આવ્યો. સાથે વિરાટ પૂસ્તક મેળાના કાર્યક્રમ(તા-૨૫ ડીસેમ્બર થી ૨ જાન્યુઆરી ૨૦૧૧)ની જાણકારી આપવામાં આવી. રાત્રે ૮ વાગે પ્રસાદ વિતરણ સાથે કાર્યક્રમનું સમાપન કરવામાં આવ્યું. આ કાર્યક્રમનું સંચાલન શક્તિપીઠના પત્તિવારજ તેમજ સંગીત ટોળી દ્વારા કરવામાં આવ્યું.

કુરિવાજો, વ્યસનો, ભ્રષ્ટાચારને દૂર કરવાના સંકલ્પ સાથે ગુરુપૂર્ણિમા પર્વની ભવ્ય ઉજવણી

ગાયત્રી શક્તિપીઠ-અંબાજી
તા-૨૫ જુલાઈ-૨૦૧૦ રવિવારના રોજ ગુરુપૂર્ણિમાના પાવન દિવસે વહેલી સવારે ધ્યાન, યોગ, આરતી બાદ સવારે ૮ કલાકે પંચકુંડી ગાયત્રી મહાયજ્ઞની સાથે ગુરુપૂજનનો ક્રમ આનંદ અને ઉલ્લાસ સાથે સંપન્ન થયો. અખિલ વિશ્વ ગાયત્રી પત્તિવારના આદ્ય સ્થાપક અને યુગશ્રદ્ધા, વેદમૂર્તિ પં.શ્રીરામ શર્મા આચાર્યજી પ્રખર પ્રજ્ઞા અને વંદનીય માતાજી-સર્વજ્ઞ શ્રદ્ધાની ચરણ પાદુકાઓ અને પ્રતિમાઓનું તેમના અંગઅવયવ સમા ૧૦૦ થી વધુની સંખ્યામાં પત્તિજનોએ તીલક, અક્ષત, પુષ્પ દ્વારા પૂજન કર્યું. મનુષ્યમાં દેવત્વ અને ધરતી પર સ્વર્ગના સંકલ્પને સાકાર કરવા સંકલ્પિત થયા.

આ પ્રસંગે શ્રી ચેલારામભાઈ જોષીએ જન્મશતાબ્દી વર્ષમાં ગુરુનું શ્રદ્ધા યુક્તવવા અંશદાન અને સમયદાન દ્વારા જેટલું દોડાય તેટલું દોડવા જણાવ્યું. જ્યારે મે.ટ્રસ્ટી શ્રીમતી ડાહીબહેને પત્તિજનોને સમાજમાં વ્યાપેલાં દુષણો, કુરિવાજો, વ્યસનો, ભ્રષ્ટાચાર વગેરેને દૂર કરી યુગ નિર્માણ યોજનાને સાકાર કરવા અપીલ કરી. યજ્ઞના અંતમાં ગાયત્રી તીર્થના પત્તિસરમાં આબુરોડથી આવેલ પત્તિજનો સહિત તમામ ભાઈ-બહેનોએ શ્રી હરીશભાઈ વર્મા અને શ્રી રમેશભાઈ આચાર્ય તથા ટ્રસ્ટી શ્રી શંકરભાઈના માર્ગદર્શનમાં ૫૦૦થી વધુ નાના-મોટા વૃક્ષોને રોપવામાં આવ્યા. પંચકુંડી યજ્ઞનું સંચાલન શ્રીમતી અનસૂયાબેન પટેલ અને તારાબેન જોષીએ કર્યું હતું. જ્યારે ભોજનની વ્યવસ્થા ડૉ.મણીભાઈના માર્ગદર્શનમાં શ્રીમતી કોકીલાબેન, શ્રીમતી સવિતાબેન, લક્ષ્મીબેન, કપીલાબેન, કાન્તાબેને સંભાળી હતી.

આરાસુરી કન્યા વિદ્યાલય, આર્ટસ કૉલેજ અંબાજીમાં ગુરુપૂર્ણિમા પર્વની ઉજવણી
તા-૨૪ જુલાઈના રોજ સવારે ૧૦ કલાકે ગાયત્રી શક્તિપીઠ અંબાજી અને બી.ડી.મહેતા કન્યા વિદ્યાલયના સંયુક્ત ઉપક્રમે ગાયત્રી તીર્થ, અંબાજીના સાધના પંડમાં ગુરુ પૂર્ણિમા પર્વની ભવ્ય ઉજવણી કરવામાં આવી.

ગાયત્રી તીર્થના ટ્રસ્ટી શ્રી શંકરભાઈ પટેલ આવેલ અધ્યાપકો અને ૬૦૦ દીકરીઓનું સ્વાગત કર્યા બાદ દીપ પ્રાગટ્ય કરવામાં આવ્યું. ત્યારબાદ શ્રી ચેલારામભાઈ જોષીએ ગુરુ-શિષ્યના સંબંધો, ગુરુનું મહત્ત્વ, બંનેનું કર્તવ્ય અને શિષ્યના સમર્પણની વાત સમજાવી. અધ્યાપકો અને વિદ્યાર્થીનીઓ દ્વારા ગુરુપૂજન કરવામાં આવ્યું.

ચેતના કેન્દ્ર વલસાડ દ્વારા ગુરુપૂર્ણિમાની ભવ્ય ઉજવણી

વલસાડ (ગુજરાત)
ગુરુપૂર્ણિમાના દિવસે ગાયત્રી ચેતના કેન્દ્ર-વલસાડ પર વહેલી સવારથી જપનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ ગુરુપૂજનનો વિશેષ કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. સવારે ૯ થી ૧૨ વાગ્યા સુધી ગાયત્રી મહાયજ્ઞનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં મોટી સંખ્યામાં ભાઈ-બહેનોએ ભાગ લીધો હતો.

આ દિવસે દરેક પત્તિજનોએ પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવની જન્મ શતાબ્દિ વર્ષ મહોત્સવને

પૂજન બાદ અધ્યાપક શ્રી સોલંકી અને આચાર્ય શ્રીમતી દીપીકાબહેને આવા પ્રકારના પુજનને પોતાના જીવનનો પ્રથમ પ્રસંગ બતાવી દીકરીઓનું તન,મન, ધન અને જ્ઞાન દ્વારા પોતાના જીવનનું ઘડતર કરવાનું, સારી કારકિર્દી ઘડવાનું અને ઉત્તમ નાગરિકનું નિર્માણ કરવા ક્યારે પાછી પાની નહીં કરે. અંતમાં સૌને કતવ્ય પરાયણ બને અને સૌના માટે સદબુદ્ધિ અને સૌના માટે ઉજવવળ ભવિષ્યની પ્રાર્થના સાથે સૌને પુસ્તિકા ભેટ આપવામાં આવી.

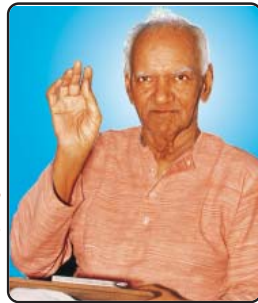
આર્ટસ કૉલેજના અધ્યાપકો,વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થીનીઓ ગુરુપૂજન કર્યા બાદ ભાવવિભોર બની ધન્યતા અનુભવી હતી. શ્રી શંકરભાઈ પટેલે જણાવ્યું હતું કે આ પ્રકારનું પૂજન અધ્યાપકો તેમજ વિદ્યાર્થીઓને જ્ઞાનવાન બની શ્રેષ્ઠ નાગરિકો બની ઉત્તમ કારકિર્દીનું ઘડતર કરી મા ભોમની, રાષ્ટ્રની સેવા કરવાની શક્તિ માટે પ્રાર્થના કરી હતી.અંતમાં તમામ વિદ્યાર્થીઓને દેવસંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલયની વિસ્તૃત જાણકારી આપવામાં આવી. તમામ વિદ્યાર્થીઓને યુગશ્રદ્ધાના સાહિત્યના સેટ ભેટ આપવામાં આવ્યા હતા.

શહેરના અનેક જગ્યાએ વિરાટ દીપચણ મુંબલા

અંબાજીમાં સાંજના સમયે ૭ થી ૮ કલાકે યુગશ્રદ્ધા પં.શ્રીરામ શર્મા આચાર્યજીની જન્મ શતાબ્દીની ઉજવણીના ભાગ રૂપે ગુરુનું શ્રદ્ધા અદા કરવા યુગશ્રદ્ધાના વિચારોને જન-જન સુધી પહોંચાડવા ગુજરાતની સુવર્ણ જયંતીની ઉજવણીમાં ગુજરાતની શાંતિ, સમૃદ્ધિ અને સુખાકારી માટે, પ્રજાના આયુષ્ય, આરોગ્ય અને ઉજવવળ ભવિષ્ય માટે તેમજ વરૂણ દેવતાને રીઝવવા અને સારા વરસાદ માટે, વૈશ્વિક સમસ્યાઓના નિવારણ અને માનવ કલ્યાણ અર્થે અંબાજી શહેરની સત્યમ, જય યોગેશ્વર, તિરુપતિ, ઈન્દિરા, કોટેજ હોસ્પિટલ, જય અંબે, અંબિકા, માનસરોવર, મોદીવાસ અને ગાયત્રી તીર્થ એમ ૧૧ સોસાયટીઓમાં એક સાથે ૫૦૦થી વધુ ભાઈ-બહેનોએ ૨૫૦૦થી વધુ દીપકો પ્રગટાવી ગાયત્રી મંત્ર, મહામૃત્યુંંજય મંત્ર, વરૂણ ગાયત્રી મંત્રની ૨૭૦૦૦ આહુતિઓ દ્વારા એક જ સમયે એક જ સાથે પૂર્ણાહુતિ કરવામાં આવી. તેની સાથે સાથે વૃક્ષારોપણ, ગંદકી નિવારણ, વ્યસન અને ફેશનમાંથી બહાર આવવા, કુરિવાજોમાંથી મુક્ત થવા, પાણી બચાવો, વીજળી બચાવો, ભુણહત્યા અટકાવો, દીકરી ભણાવો જેવા વિવિધ સંકલ્પો લેવામાં આવ્યા.

સફળ બનાવવા ગાયત્રી ચેતના કેન્દ્ર દ્વારા લેવાયેલ સંકલ્પોને પત્તિપૂર્ણ કરવા સંકલ્પિત થયા હતા.

ગુરુપૂર્ણિમા નિમિત્તે અને ગુજરાત રાજ્યની સ્વર્ણિમ જયંતિની ઉજવણી નિમિત્તે વલસાડ શહેરના બુદ્ધ-બુદ્ધા ૧૨ મહોત્સામાં ૧૦ શાખાઓ દ્વારા સાંજે ૭ થી ૮ વાગ્યા સુધી એક સાથે દિપચણોનું આયોજન કરી પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવની જન્મ શતાબ્દિ વર્ષમહોત્સવનો સંદેશો આપ્યો હતો.

મુખ વ્યક્તિ સુખ અને આરામની કલ્પના કરીને આળસને અપનાવે છે.

ગુરુપૂર્ણિમા પર્વની શાનદાર ઉજવણી.....

ગુરુ પૂર્ણિમા નિમિત્તે બાલસંસ્કાર કેન્દ્રના બાળકો દ્વારા સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોની ભવ્ય ઉજવણી

જામનગર(ગુજરાત)

જામનગર બાલ સંસ્કાર કેન્દ્રના બાળકોએ ગુરુપૂર્ણિમાના પાવન દિવસે સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમમાં પોત-પોતાની કલાકૃતિઓ રજુ કરી હતી. ગુરુપૂર્ણિમાના આગલા દિવસે તા-૨૪ જુલાઈના રોજ અખંડ જપ અને ગુરુપૂર્ણિમાના દિવસે સવારે શક્તિપીઠ પર પંચકુંડી ગાયત્રી મહાયજ્ઞનું આયોજન રાખવામાં આવ્યું હતું. સાંજે ૪ થી ૬ દરમિયાન સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં બાળકોએ નાટક, બાળગીત, પ્રજ્ઞાગીત વગેરેની રજુઆત કરી હતી. આ દિવસે સાંજે ૮ થી ૯:૩૦ વાગે દસથી

બાર જગ્યાએ દીપયજ્ઞના કાર્યક્રમનું આયોજન રાખવામાં આવ્યું હતું. આ કાર્યક્રમોને હેતુ ઠેર-ઠેર ગુરુદેવના ક્રાંતિકારી વિચારોને પહોંચાડવાનો હતો.

ગુરુપૂર્ણિમા કાર્યક્રમને સફળ બનાવવા બાલ સંસ્કાર ચલાવતી બહેનો શ્રીમતી ચંદ્રિકાબેન ખાંટ, શ્રીમતી વર્ષાબેન તાજપરા, શ્રીમતી સોનલબેન તાજપરા, શ્રીમતી નિલમબેન કાલરીયા, શ્રીમતી ભાવનાબેન ફલદુ, શ્રીમતી અલ્પાબેન ખાંટ વગેરેએ ભારે જહેમત ઉઠાવી હતી. મહિલા મંડળના શ્રીમતી અનસુયાબેન સાપરીયા તેમજ શ્રી વિરજીભાઈ કારેલાનો વિશેષ સહયોગ રહ્યો હતો.

જામનગર સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમનું દ્રશ્ય

ગોધરા ગાયત્રી પરિવાર દ્વારા ગુરુપૂર્ણિમાની ભવ્ય ઉજવણી

ગોધરા (ગુજરાત)

અમિલ વિશ્વ ગાયત્રી પરિવાર ગોધરા દ્વારા તા-૨૫ જુલાઈ, ૨૦૧૦ના રોજ ગુરુ પૂર્ણિમાના શુભ દિને સવારે ૫ કલાકે પ્રભાત ફેરી સાથે પર્વની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી. પ્રભાત ફેરી ગ્રામ પ્રદક્ષિણા પૂર્ણ કરી સવારે ૬ કલાકે શક્તિપીઠ પર પરત આવી હતી જ્યાં ઉજવણ ભવિષ્યની પ્રાર્થના સાથે પ્રભાતફેરી પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી જેની પૂર્ણાહુતિ સાંજે ૭ કલાકે કરવામાં આવી હતી. સવારે ૭ કલાકેથી અખંડ જપનો પ્રારંભ કરવામાં આવ્યો, સ્વાસ્થ્ય આંદોલન અંતર્ગત બરાબર ૯-૩૦ કલાકે રાહતદરે ડાયાબીટીસ ચેકઅપ કેમ્પનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેની શુભ શરૂઆત સંત નિરંકારી મિશન (દિલ્હી) ગોધરા બ્રાન્ચના સંચાલિકા આદ. વિદ્યાબેન નિરંકારીના હસ્તે દિપ પ્રગટ્ય કરીને કરવામાં

આવી હતી. કેમ્પનો લાભ જરૂરીયાતમંદ લેતા રહ્યા. સાથે સાથે ૯-૪૫ થી પંચકુંડી ગાયત્રી મહાયજ્ઞનો પ્રારંભ કરવામાં આવ્યો હતો. યજ્ઞ સાથે પુસંવન સંસ્કાર તથા જન્મદિન સંસ્કાર પણ સંપન્ન કરવામાં આવ્યા હતા. આ દરમિયાન ગુરુપૂજનનો કાર્યક્રમ પણ સંપન્ન કરવામાં આવ્યો હતો.

સાંજે ગોધરા નગર તથા ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં જુદા જુદા લગભગ ૧૭ કેન્દ્રો પર રાત્રે ૮ થી ૯ કલાક દરમિયાન દિપયજ્ઞનો કાર્યક્રમ સંપન્ન કરાવવામાં આવ્યો હતો. આ આયોજનથી દૂર દૂરના ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં પણ પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવનો સંદેશો(જન્મ શતાબ્દી વર્ષનો સંદેશો) પહોંચતો થયો. સમગ્ર ગોધરા તાલુકાના પરિજનોના પુરુષાર્થથી ગુરુપૂર્ણિમા પર્વ કાર્યક્રમ ખૂબજ સફળતા પૂર્વક સંપન્ન થયો હતો.

૦૧લી ઓક્ટોબર-૨૦૧૦ થી આરંભ થશે

શાંતિકુંજમાં ત્રિમાસિક યુગ સંગીત પ્રશિક્ષણ શિબિરની હારમાળા ચાલી રહી છે. તેની અંતર્ગત નવી શિબિર આગામી ૦૧ લી ઓક્ટોબર-૨૦૧૦ થી આરંભ થશે. તેમાં તાલીમાર્થીઓને સંગીતમય શૈલીમાં કથા-પ્રવચનોની શૈલી શિખવાડવામાં આવે છે. આ શિબિર કેવળ ભાઈઓ માટે જ છે. એમાં એ ભાઈઓ ભાગ લઈ શકે છે કે જેઓ:-

➤ શાંતિકુંજમાં એક માસની અથવા પરિવ્રાજક શિબિર કરી ચુક્યા છે.

➤ ડફલી, હારમોનિયમ, તબલા અથવા નાલની આરંભિક જાણકારી ધરાવે છે.

➤ ક્ષેત્રમાં, શક્તિપીઠોમાં અથવા પ્રાદેશિક ટોળીઓમાં સંગીત ક્ષેત્રમાં સમયદાન આપે છે.

➤ જેમની ઉંમર ૨૦ થી ૪૫ વર્ષની વચ્ચે છે.

ભાગ લેવા ઈચ્છા ધરાવતા પરિજનો શિબિરના બે દિવસ પહેલાં શાંતિકુંજ આવીને પ્રારંભિક યોગ્યતાની પરીક્ષા પાસ કરવાની રહેશે. સંગીત વિભાગ દ્વારા પસંદ કરવામાં આવેલ યોગ્ય તાલીમાર્થીઓને પ્રવેશ આપવામાં આવશે. પોતાના આવવાની સૂચના શાંતિકુંજના સંગીત વિભાગ ફોન નંબર-૦૧૩૩૪-૨૬૦૬૦૨, ૨૬૦૪૦૩-એક્સ.૧૯૦ પર તાત્કાલિક આપી દેશે, તો સરળતા બની રહેશે.

ગુરુ પૂર્ણિમા અને જન્મશતાબ્દી સંકલ્પ સમારોહ

ગાયત્રી શક્તિપીઠ-માણસા, જિ-ગાંધીનગર(ગુજરાત)

ગુરુપૂર્ણિમાના પાવન દિવસે માણસા ગાયત્રી શક્તિપીઠ અને સહયોગી શાખાઓ દ્વારા ગુરુપૂર્ણિમા પર્વની ભવ્ય ઉજવણી તેમજ જન્મશતાબ્દી સંકલ્પ સમારોહનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. આ ગુરુપૂર્ણિમા કાર્યક્રમમાં સહયોગી શાખાઓ અમદાવાદથી મેઘાણીનગર શાખા, અસારવા શાખા, ભાર્ગવ શાખા, ચીનસીટી શાખા, હાંસોલ શાખા, શાહીબાગ તથા ગામડાઓમાં ગોઝારીયા, કુકરવાડા, માણસા, દાવડ, હિંમતનગર, ગાંધીનગર, રાજપુરા વગેરે ગામના પરિજનો હાજર રહ્યા હતા.

ગુરુ પૂજનના ક્રમમાં ગુરુપાદુકા પૂજન મહેસાણા ગાયત્રી પરિવારના શ્રી નટુભાઈ પટેલે કરાવ્યું હતું.

પૂજનક્રમ બાદ પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવના જન્મ

શતાબ્દી સંકલ્પ સમારોહમાં જન્મ શતાબ્દીની ઉજવણી માટે માણસામાં ભાવી ચોજનામાં ભાગીદારી અર્થે પુસ્તક મેળાનું આયોજન, સ્ટીકર અભિયાન, ઝોલા પુસ્તકાલય, બાળ સંસ્કાર કેન્દ્ર, દીપયજ્ઞના આયોજનો, પંચકુંડી થી ૫૧ કુંડીય ગાયત્રી મહાયજ્ઞના આયોજનો, વ્યસન મુક્તિ અભિયાન, સાહિત્ય વિતરણ, ભારતીય સંસ્કૃતિ જ્ઞાન પરિક્ષા, વૃક્ષારોપણ, સ્વાધ્યાય મંડળની રચના, મહિલા મંડળ, પ્રજ્ઞા મંડળ વધારવા, યુગશક્તિ ગાયત્રીના સભ્યો વધારવા વગેરે સંકલ્પ સમારોહમાં કરવામાં આવ્યા હતા.

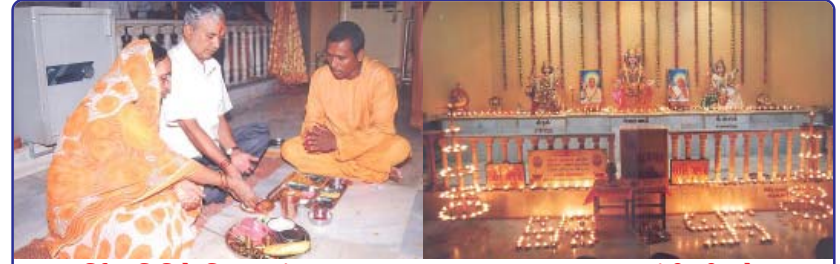
સંકલ્પ સમારોહમાં સ્વાગત પ્રવચન શ્રી પુજીરામ પટેલ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું તથા સમગ્ર કાર્યક્રમનું સફળ સંચાલન ગાયત્રી પરિવાર મેઘાણીનગરના શ્રી મંગળભાઈ પટેલ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

ગાંધીનગર ગાયત્રી શક્તિપીઠ દ્વારા ગુરુપૂર્ણિમા પર્વની ઉજવણી

ગાંધીનગર(ગુજરાત)

ગાંધીનગર ગાયત્રી શક્તિપીઠ દ્વારા તા-૨૫ જુલાઈને ગુરુપૂર્ણિમાના પાવન પર્વ પર ગાંધીનગર

અભિયાન અને સદ્સાહિત્યના વિતરણનો કાર્યક્રમ સંપન્ન કરવાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. આ તમામ કાર્યક્રમોમાં ગાયત્રી શક્તિપીઠના તમામ

ગુરુ પૂર્ણિમા નિમિત્તે દિપયજ્ઞમાં પૂજન કરતા ગુજરાત રાજ્યના માજી.ગૃહમંત્રી શ્રી મહેન્દ્રભાઈ

તાલુકાના તમામ ગામોમાં સાંજે ૭-૩૦ થી ૮-૩૦ દરમિયાન ગાયત્રી મહાદીપયજ્ઞ ભાવનાત્મક વાતાવરણમાં સંપન્ન કરવામાં આવ્યો હતો. આ પુનિત કાર્યમાં ગાયત્રી શક્તિપીઠ, ગાંધીનગર, કલોલ અને દહેગામના ૩૦૦ જેટલા પરિજન ભાઈ-બહેનોએ સક્રિય સહયોગ આપ્યો હતો.

ગાયત્રી શક્તિપીઠ, ગાંધીનગરના પ્રાંગણમાં ગુજરાત રાજ્યના માજી. ગૃહમંત્રી શ્રી મહેન્દ્રભાઈ ત્રિવેદી અને પેન્સર સમાજના પ્રમુખશ્રી મલેક સાહેબ તથા ઉત્સવ સમિતિના શ્રી શનાભાઈ પટેલ, રામભાઈ પટેલ વગેરેની ઉપસ્થિતિમાં ૧૦૦૮ દિવડાઓનો ગાયત્રી મહાયજ્ઞ સંપન્ન કરવામાં આવ્યો હતો.

ગાંધીનગર તાલુકાના ૭૫ ગામોમાં દિપયજ્ઞની સાથે સાથે ગુરુદેવની જન્મ શતાબ્દી મહોત્સવ અંગેના સ્ટીકરોનું પણ અભિયાન સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરવામાં આવ્યું હતું.

આ તાલુકામાં ગાયત્રી જ્ઞાનરથ દ્વારા લગભગ ૪૫ ગામોનો સંપર્ક કરી ગુરુદેવના ર લાખ રૂપિયાના સાહિત્યને જન-જન સુધી પહોંચાડવાનું અભિયાન સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરવામાં આવ્યું હતું. ડિસેમ્બર ૨૦૧૦ સુધીમાં તાલુકાના બાકીના ગામોમાં પણ દેવકન્યા હોમાત્મક યજ્ઞ, નેત્રયજ્ઞ, સ્ટીકર

પરિજન ભાઈ-બહેનો ઉમળકાભેર સહયોગ આપી રહ્યા છે.

ગાયત્રી શક્તિપીઠ ઓલપાડ દ્વારા ગુરુપૂર્ણિમા પર્વની ઉજવણી

ઓલપાડ (સુરત)

ગુરુપૂર્ણિમા પર્વ નિમિત્તે ઓલપાડ ગાયત્રી શક્તિપીઠ દ્વારા તા-૨૪ જુલાઈ, ૨૦૧૦ના રોજ અખંડ જપનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો જેમાં ૩૫ સાધકોએ ર કલાક જપ કરી સામુહિક સવાલાખનું અનુષ્ઠાન પૂર્ણ કર્યું હતું.

આ દિવસે સવારે ૧૦ કલાકે માધ્યમિક શાળા જોથાણ મુકામે ગુરુપૂર્ણિમા કાર્યક્રમ યોજી શિક્ષકો તથા વિદ્યાર્થીઓને જન્મ શતાબ્દીની માહિતી આપી મિશનની કાર્યપ્રણાલી વિશે સમજ આપી હતી.

તા-૨૫ જુલાઈને રવિવારે સવારે ૪-૩૦ થી ૭-૦૦ સુધી અખંડ જપનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. સવારે ૮ થી ૧૦ કલાક દરમિયાન પાદુકા પૂજનનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. આ દરમિયાન તાલુકાના ૧૦૦ જેટલા પરિજનોએ સમયદાન આપી સર્જન સાધના મહાપુરસ્કારનો સંકલ્પ લીધો હતો.

અમદાવાદમાં વાસ્તુશાસ્ત્ર અંગેનો સેમિનાર સંપન્ન

અમદાવાદ(ગુજરાત)

યુગશક્તિ ગાયત્રી ટ્રસ્ટ-નારણપુરા દ્વારા વિનામૂલ્યે વૈવિધ્યપૂર્ણ વાસ્તુશાસ્ત્ર સેમીનારનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ સેમીનારનું આયોજન તા-૮મી ઓગસ્ટને રવિવારે રાધાકૃષ્ણ મંદિર પાસે આવેલ સંસ્કાર ભવન ખાતે રાખવામાં આવ્યું હતું. નારણપુરા સાર્વજનિક ટ્રસ્ટ દ્વારા સંસ્કાર ભવન હોલ તેમજ અન્ય સગવડો વિનામૂલ્યે આપવામાં આવી હતી.

આ સેમીનારમાં વાસ્તુશાસ્ત્રી શ્રી દિગ્ગેશભાઈ રાવલે વાસ્તુશાસ્ત્ર, ફેંગશુઈ, ઓરા, મ્યુઝિક થેરાપી, રેડી થેરાપી વગેરે વિષયો પર વિસ્તૃત

જાણકારી આપી હતી. આ સેમીનારનો ઉદ્દેશ લોકોમાં રહેલ અંધવિશ્વાસ, અજ્ઞાનતા દૂર કરી ગાયત્રી મંત્ર અને સૂર્ય વિશેની વિસ્તૃત માહિતી પૂરી પાડવાનો રહ્યો હતો.

ચોખ્ખેલ સેમીનારમાં શહેરના ઍજિનીયર્સ, પ્રોફેસર, પ્રીંસીપાલ, એડવોકેટ જેવા શિક્ષિત લોકોએ ભાગ લીધો હતો. કાર્યક્રમમાં રાણીપના ટ્રસ્ટી શ્રી સી.એમ. પટેલ તેમજ અંબાજી ગાયત્રી શક્તિપીઠના ટ્રસ્ટી અને સીવીલ ઍજિનીયર્સ શ્રી પંકજભાઈ પટેલ તથા નારણપુરા શાખાના શ્રી કનુભાઈ હરીભાઈ પટેલ તેમજ અન્ય પરિવારના મહાનુભાવો હાજર રહ્યા હતા.

ઘેર્ય અને સાહસ સંસારની દરેક મુશ્કેલીનો અમોઘ ઉપચાર છે.

સદ્ભાવનાથી સર્જન અને કુરિવાજોના દમનનું અભિયાન

કિસરદા ગામની આદર્શ વિકાસની પહેલ

મહરૌની-લલિતપુર (ઉ.પ્ર.)

મહરૌની ઘટકના કિસરદા ગામને આદર્શ ગ્રામ તરીકે પસંદ કરવામાં આવ્યા પછી મહરૌની શાખાએ તેના આદર્શ વિકાસ માટે ભરપૂર પ્રયાસ શરૂ કરી દીધા છે. એડવોકેટ શ્રી મહિપાલસિંહનું કહેવું છે કે તેઓ આ ગામને એવું આદર્શ ગ્રામ બનાવવા માટે સંકલ્પિત છે, જેને જોઈને લોકો આપોઆપ જ તેનું અનુકરણ કરવા માટે પ્રેરિત થાય.

શાખાનો પ્રથમ પ્રયાસ ઘરે-ઘરમાં આસ્તિકતાનો સંચાર કરવાનો છે. પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવની ઈચ્છા અનુસાર તેઓ વિવિધ પ્રજા આયોજનોનાં માધ્યમથી સંસ્કૃતિના

માતા-પિતા ગાયત્રી અને ચંદ્રાને પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં લાગી ગયા છે. જેઓ સંમત થતા જઈ રહ્યા છે, તેમને ત્યાં પ્રાતઃ વ્યક્તિગત ઉપાસના અને સાચકાળે સામૂહિક આરતી, ચાલીસા, સત્સંકલ્પ પાઠ વગેરેનો નિયમિત ક્રમ શરૂ કરવામાં આવી રહ્યો છે. વિચારોના પરિષ્કાર અને ભાવસંવેદનાઓના પરિષ્કારની સાથે જાત-જાતના કુરિવાજોથી ગામને મુક્ત કરાવવાનું અભિયાન ચાલી રહ્યું છે. તેના માટે મહરૌની શાખાએ ગામની પ્રત્યેક વ્યક્તિનો બાયોડેટા તૈયાર કરીને સમસ્યાઓનું અધ્યયન-સમાધાનનો ક્રમ શરૂ કરી દીધો છે.

સ્વાવલંબન પ્રશિક્ષણથી નારી સશક્તીકરણ

મડલૌડા-પાનીપત (હરિ.)

તા-૦૧ જૂનના રોજ સ્થાનિક ગાયત્રી મંદિરમાં સિલાઈ સેન્ટરનો શુભારંભ થયો. તેનું ઉદ્ઘાટન ઘટક સમિતિના અધ્યક્ષ શ્રી દેશરાજ નાગપાલે દીપ પ્રજ્વલનથી કર્યું. આ સેન્ટરમાં ગરીબ અને નિર્ધન પરિવારના બહેનોને વિના મૂલ્યે સિલાઈ-ભરત ગૂંથણની તાલીમ આપવામાં આવી રહી છે. આ સેવા પરિજનોના પરસ્પર સહયોગથી શરૂ કરવામાં આવી છે, જેમાં ગાયત્રી મંદિરના સેવા પ્રકલ્પથી પ્રભાવિત સિલાઈ પ્રશિક્ષણ સમાજ સેવક શ્રી અશોક દેશવાલનું વિશેષ યોગદાન રહ્યું છે. શ્રી મોતીરામ શર્માના જણાવ્યા અનુસાર ઉત્સાહી અને પોતાના રોજગાર માટે ઉત્સુક ગરીબ દીકરીઓને ગાયત્રી મંદિર તરફથી

વિના મૂલ્યે સિલાઈ મશીન પણ આપવામાં આવે છે.

મોતીહારી-પૂ. ચંપારણ (બિહાર)

મોતીહારી ગાયત્રી શક્તિપીઠે નારી સ્વાવલંબનને પ્રોત્સાહિત કરતા જુદા-જુદા ગૃહઉદ્યોગોનો ક્રમ શરૂ કરી દીધો છે. તા-૧૪ જૂનના રોજ આનો શુભારંભ અગરબત્તીના ઉદ્યોગથી થયો. મહિલા મંડળની બહેન શ્રીમતી સીમાકુમારીના કહેવા અનુસાર પ્રથમ ચરણમાં શાકલ્પ અને ચંદનની અગરબત્તીઓ બનાવવામાં આવી રહી છે. આગામી ચરણમાં મીણબત્તી, સિલાઈ-ભરત ગૂંથણ, જામ-જેલી, પાપડ ઉદ્યોગ વગેરે શરૂ કરવામાં આવશે. વિવકાનંદ કૃષક કલબના મુખ્ય સમન્વયક શ્રી કામેશ્વર શર્મા આ કાર્યમાં મુખ્ય સહયોગ આપી રહ્યા છે.

રક્તદાન શિબિરનું આયોજન

પૂના (મહારાષ્ટ્ર)

પૂના શાખાએ દર વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ તા-૨૭ જૂનના રોજ રક્તદાન શિબિરનું આયોજન કર્યું, જેમાં ૭૦ યુનિટ રક્તદાન થયું. ગુરુ

મહારાજના જીવન પર એક ઉત્સાહ-વર્ધક રચના પ્રસ્તુત કરવામાં આવી.

ટાટાનગર (ઝારખંડ)

ટાટાનગરના નવયુગ દળે ગાયત્રી જયંતીના આગામી દિવસે તા-૨૦ જૂનના રોજ માનગોના સાઉથ પોઈન્ટ સ્કૂલમાં રક્તદાન શિબિરનું આયોજન કર્યું. તેના ઉદ્ઘાટન સમારોહમાં સ્કૂલના નિર્દેશક શ્રી શિવપ્રસાદ શર્મા અને શક્તિપીઠના વ્યવસ્થાપક શ્રી દિનેશ સિંહે યુવકોને સેવા ધર્મનો બોધ કરાવ્યો. નવયુગ દળે શિબિરમાં એકત્રિત થયેલ ૮૮ યુનિટ રક્તને ગરીબ ગ્રામીણ જનોને ઉપલબ્ધ કરાવવાની ઘોષણા કરી. આ શિબિરના આયોજનમાં મુખ્યત્વે શ્રી રવિ નેવાર, લક્ષ્મણ, મનીષ, હરિશંકર પ્રસાદ વગેરે સક્રિય રહ્યા. અહીં એનો ઉલ્લેખ કરવા જેવો છે કે ટાટાનગરનું નવયુગ દળ દર ત્રણ મહિને એક વાર રક્તદાન શિબિરનું આયોજન કરે છે.

હરગોવિંદસિંહ જયંતી પ્રસંગે આયોજિત આ રક્તદાન શિબિરમાં શહેરના મેયર શ્રી રાજપાલસિંહ અને તેમના સહયોગી સભ્યોએ ઉપસ્થિત રહીને રક્તદાન કરનારાઓમાં આધ્યાત્મિકતા અને રાષ્ટ્રીયતાનો સંચાર કર્યો. મેયર અને રક્તદાતાઓએ પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવ દ્વારા રચિત સાહિત્યનું અવલોકન કર્યું. આયોજકોએ તેમને યુગ સાહિત્ય આપીને તેમનું સન્માન પણ કર્યું. અંતમાં રાષ્ટ્રનાયક શિવાજી

પિપલ્યામંડી-મંદસૌર (મ.પ્ર.)

સ્થાનિક શાખાના સમર્પિત કાર્યકર્તા શ્રી જગદીશ પોરવાલે

ભૂમિકા નિભાવે છે. આથી પર્યાવરણ સંરક્ષણના અન્ય ઉપાયોની સાથે પક્ષીઓના બચાવના વિશેષ ઉપાય

કરીને તેના માટે માટીના વાસણ વહેંચી પણ રહી છે. છેલ્લા ત્રણ મહિનામાં પિપલ્યામંડી, મંદસૌર,

પર્યાવરણ સંરક્ષણની દિશામાં એક અનોખી પહેલ કરતા 'પક્ષી બચાવો અભિયાન' શરૂ કર્યું અને ત્રણ મહિનામાં જ તેને મધ્યપ્રદેશ, નજીકના રાજસ્થાનના કેટલાય ક્ષેત્રોમાં પહોંચાડી દીધું છે. આ મતલબનો પરિપત્ર અને અન્ય પ્રચાર સામગ્રી ઠેક-ઠેકાણે પહોંચાડીને ભિષણ ગરમીમાં ભૂખ અને તરસથી મરી રહેલા પક્ષીઓને બચાવવા આ અભિયાનને રાષ્ટ્રવ્યાપી બનાવવાની તેમની યોજના છે.

શ્રી જગદીશ પોરવાલનું માનવું છે કે પક્ષી પર્યાવરણ સંતુલન અને ભાવનાત્મક વિકાસમાં બહુ મોટી

કરવા જોઈએ. તેમણે દરેક ઘરના લોકોને પોતાના ઘરની અગાશી પર પાણી ભરેલું માટીનું વાસણ રાખવાનું અને એક મુઠ્ઠી દાણા દરરોજ નાખવાની અપીલ કરી છે. મહિલાઓ અરસ-પરસ ઘન એકઠું

નારાયણગઢ, મલ્હારગઢ, સિતામઠિ, કયામપુર, અરનોદ, ચિતોડગઢ, પ્રતાપગઢ, નિમ્બાહેડા, જાવદ, નીમચ, મનાસા વગેરેમાં એક હજારથી વધારે માટીના વાસણો મુકાઈ ચૂક્યા છે.

પીડા નિવારણ માટે ઊંઠ્યા કદમ

બુરહાનપુર (મ.પ્ર.)

બુરહાનપુર યુવા પ્રકોષ્ઠના પસંદ કરેલ આદર્શ ગ્રામ દેવહારીમાં

આયુર્વેદનું મહત્ત્વ બતાવતાં તત્સંબંધી યુગ નિર્માણ સાહિત્ય લોકોને ઉપલબ્ધ કરાવ્યું.

પૂજનથી થયો. દેવહારી ઉપરાંત અંબન બડલી, સેલગાંવ, દયાપુર, ફોફનાર અને ડોંગરગામના લોકોએ

દેવહારી ગામમાં ચાલી રહેલ ચિકિત્સા શિબિરમાં ભાગ લઈ રહેલ પરિજનો

આયુર્વેદ મહાવિદ્યાલયના સહયોગથી ચિકિત્સા શિબિર રાખવામાં આવી હતી. જેમાં ૩૧૯ ગ્રામવાસીઓના સ્વાસ્થ્યની તપાસ કરીને તેમને દવાઓ આપવામાં આવી હતી.

શિબિરનો ઉદ્દેશ્ય ગ્રામવાસીઓની સેવા સાથે તેમને સ્વાસ્થ્ય પ્રત્યે જાગરૂક બનાવવાનો હતો. આ સંદર્ભમાં યુવા પ્રકોષ્ઠના આદર્શ ગ્રામ પ્રભારી શ્રી રાજેશ કાર્સેકરે લોકોને કહ્યું કે સ્વસ્થ શરીરમાં ભગવાનનો વાસ હોય છે. આથી દરેક વ્યક્તિએ સ્વાસ્થ્યનું પૂરેપૂરું ધ્યાન રાખવું જોઈએ. તેમણે કહ્યું કે બિમાર થઈને સ્વસ્થ થવા માટે દવાઓનો સહારો લેવાને બદલે આહાર-વિહારના સંયમથી સ્વાસ્થ્યના રક્ષણનો પ્રયાસ કરવો એ શ્રેયસ્કર છે. આથી શારીરિક સ્વાસ્થ્ય માટે સંયમ રાખવો, શ્રમ કરવો અને મન-વિચારોને સ્વસ્થ રાખવા માટે સારા વિચારોનું ચિંતન અને સ્વાધ્યાય કરવો. શ્રી મનોજ તિવારીએ

કાર્યક્રમનો આરંભ વરિષ્ઠ નાગરિક સર્વશ્રી ભીમસિંહ રાઠોડ, જયરામ રાઠોડ, શ્રવણ રાઠોડ, બાબુ સોબર રસાલ, કિશન રાઠોડ અને સરપંચ શ્રી સંતોષ જાદવ દ્વારા દીપ પ્રાગટ્ય અને ઘનવંતરી

આનો લાભ લીધો. ડૉ.અમરીશ બજા, ડૉ.રશ્મિરેખા મિશ્રા, ડૉ.ચોગેશ મથુરીયા, રાજેશ દિવેદી, દીલીપ પ્રજાપતિ તેમજ ગાયત્રી પરિવારના પરિજનોએ વગેરેએ પોતાની ભાવભરી સેવાઓ આપી.

બિલાસપુરમાં નિ:શુલ્ક ચિકિત્સા

બિલાસપુર (છત્તીસગઢ)

બિલાસપુરના વિનોબાનગર ગાયત્રી શક્તિપીઠમાં વસંત પંચમી ૨૦૦૩થી નિ:શુલ્ક ચિકિત્સાલય ચાલી રહ્યું છે. નીચલા વર્ગથી માંડીને ઉપલા વર્ગની વ્યક્તિઓ અહીંની સ્વાસ્થ્ય સેવાઓનો લાભ ઉઠાવે છે. દર્દીઓનું પરીક્ષણ કરીને તેમને આવશ્યક દવાઓ નિ:શુલ્ક આપવામાં આવે છે. શક્તિપીઠ તરફથી નજીકના વિદ્યાર્થીઓમાં પણ નિ:શુલ્ક ચિકિત્સા શિબિર ચલાવવામાં આવે છે. દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલય, લાલા લજપતરાય સરસ્વતી શિશુ મંદિર તથા અનેક

સરકારી વિદ્યાલયોના વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થિનીઓને આનો લાભ મળે છે. શ્રી એસ.બી.સિંહના કહેવા અનુસાર અત્યાર સુધીમાં ૭૦૫૨ લોકોને નિ:શુલ્ક પરામર્શ અને ઉપચાર આપવામાં આવી ચૂક્યા છે. તેમણે સામાન્યથી માંડીને અસાધ્ય રોગોના દર્દીઓનો સફળતાપૂર્વક ઉપચાર કર્યો છે.

આ ચિકિત્સાલયનું સંચાલન શક્તિપીઠ સાથે જોડાયેલી બહેનોના અંશદાન અને સમયદાનથી થઈ રહ્યું છે. તમામ વર્ગ અને સંપ્રદાયના લોકોએ તેમની સેવા-ભાવના અને ઉપલબ્ધિઓને ખૂબ વણાણી છે.

ભાગ્ય પર નહીં, પુરુષાર્થ પર અને અનુદાન-વરદાન પર નહીં, અંગત ચરિત્ર પર વિશ્વાસ રાખો

જમ્મુ-કાશ્મીર, હિમાચલ તેમજ પંજાબમાં યોજાઈ ગઈ સમીક્ષા બેઠકો

તા-૮ થી ૧૧ જુલાઈની તારીખોમાં જમ્મુ-કાશ્મીર, હિમાચલ પ્રદેશ તથા પંજાબમાં સમીક્ષાત્મક સંમેલન-બેઠકોનું આયોજન રાખવામાં આવ્યું હતું. શાંતિકુંજના વરિષ્ઠ પ્રતિનિધિ આદરણીય શ્રી વીરેશ્વર ઉપાધ્યાય તથા ઝોન સમન્વયક શ્રી શાલિગ્રામ અગ્રિ, શ્રી સુખદેવ શાસ્ત્રી તથા શ્રી મયાચંદ ભારદ્વાજ આ બેઠકમાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

જમ્મુ-કાશ્મીર:-પહેલી બેઠક નવી બંધાયેલ ગાયત્રી શક્તિપીઠ-તરોરમાં રાખવામાં આવી હતી. એમાં આદરણીય શ્રી ઉપાધ્યાયજીએ આખા વિશ્વમાં પહોંચી ચૂકેલ યુગ શક્તિ ગાયત્રીનું સ્વરૂપ, દર્શન તેમજ આવશ્યકતા પર પ્રકાશ ફેંક્યો. તેમણે કહ્યું કે અધ્યાત્મ અનુદાન-વરદાન મેળવવાનું સાધન માત્ર નથી, માનવીય ક્ષમતાઓના વિકાસનું વિજ્ઞાન છે. પૂજ્ય ગુરુદેવે ગાયત્રીને જન-જન સુધી પહોંચાડીને આ સત્યને પ્રતિષ્ઠિત કર્યું છે.

ગાયત્રી શક્તિપીઠ જાનીપુર કૉલોની જમ્મુમાં કેન્દ્રીય પ્રતિનિધિઓએ નવી સ્થાપવામાં આવેલ ગાયત્રી, સરસ્વતી તેમજ મૌં દુર્ગાની મૂર્તિઓની પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા ખૂબ જ દિવ્ય વાતાવરણમાં કરાવી. ત્યારબાદ આયોજિત બેઠકમાં જમ્મુ-કાશ્મીરના ૬ જિલ્લાઓમાંથી પધારેલ લગભગ ૧૫૦ કાર્યકર્તાઓને સંબોધિત કરતાં આદરણીય શ્રી વીરેશ્વર ઉપાધ્યાયજીએ નાના-નાના પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રીય સ્તરે યોજવાની પ્રેરણા આપી. તેમણે પશ્ચિમી ઉત્તર પ્રદેશના કાર્યકર્તાઓના આ ક્ષેત્રમાં સમયદાન નિયોજનની વાત પણ કહી. તેમણે માર્મિક સંસ્મરણોની સાથે હર ક્ષણ સાથે રહેનારી ગુરુસત્તાના વિરાટ વ્યક્તિત્વનો પરિચય પણ કરાવ્યો. એના પહેલાં ઉપઝોન સમન્વયક શ્રી સાહિબ પ્રસાદ શુક્લાજીએ જમ્મુ-કાશ્મીરમાં ચાલી રહેલ મિશનના ક્રિયા-ક્લાપોની જાણકારી આપી.

હિમાચલ પ્રદેશ:-તા-૧૦ જુલાઈના રોજ એક દિવસીય કાર્યકર્તા બેઠક વિલાસપુર જિલ્લાના દુમારવી ગામમાં શિવ મંદિરના પ્રાંગણમાં રાખવામાં આવી હતી. જેમાં ૧૧ જિલ્લાઓમાંથી આવેલ લગભગ ૨૦૦ કાર્યકર્તાઓએ બેઠકમાં ભાગ લીધો હતો.

ઉપઝોનની ગતિવિધિઓનો રિપોર્ટ રજૂ કર્યા પછી શ્રી એસ.આર.અગ્રિએ કાર્યશાળાની આવશ્યકતા તથા ઉપયોગિતા સમજાવી. આદરણીય શ્રી વીરેશ્વર ઉપાધ્યાયજીએ ગાયત્રી

તથા યજ્ઞના સાર્વભૌમ સ્વરૂપ પર પ્રકાશ ફેંક્યો. તેમણે કહ્યું કે તમામ ધર્મોમાં કોઈ ને કોઈ રૂપમાં ગાયત્રીનો સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો છે. હિમાચલમાં ગુરુપૂર્ણિમાથી એક કુંડીય યજ્ઞ, પંચકુંડીય યજ્ઞના વધારેમાં વધારે કાર્યક્રમ

લુધિયાણા સંમેલનમાં શ્રી સી.એમ.શર્મા, શ્રી અગ્રિ,શાંતિકુંજ પ્રતિનિધિ આદ.શ્રી વીરેશ્વર ઉપાધ્યાયજી

યોજવાની યોજના બની છે. કેન્દ્રીય પ્રતિનિધિઓએ એની વિધિ-વ્યવસ્થા પર પ્રકાશ ફેંક્યો. શ્રી વી.કે.ભટ્ટનાગર-પ્રાન્ત સમન્વયકે શાંતિકુંજની ટોળી સહિત સમસ્ત પરિજનોનો આભાર વ્યક્ત કર્યો.

પંજાબ:-લુધિયાણાની બેઠકનો આરંભ દેવ

સંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલયની છાત્રાઓ દ્વારા ‘અગર હમ નહીં દેશ કે કામ આયે.....’ ગીત તેમજ દીપ પ્રગટાવવાની સાથે થયો. પ્રાંતીય રિપોર્ટ શ્રી સી.એમ.શર્માજીએ રજૂ કર્યો. તેમણે સમયદાન-અંશદાનનો વ્યવસ્થિત ક્રમ બનાવી

પંજાબના પ્રત્યેક જિલ્લામાં મિશનને પહોંચાડવામાં પર ભાર આપ્યો. શ્રી એસ.આર.અગ્રિએ ‘યુગશ્રધિની જન્મશતાબ્દી પર આપણે શું કરવાનું છે?’ વિષય પર પોતાની રજુઆત કરી. આદરણીય શ્રી ઉપાધ્યાયજીએ કહ્યું કે આ ક્ષેત્ર સીપ ગુરુઓના આધ્યાત્મિક પુરુષાર્થ,

રાષ્ટ્રીય બલિદાન, ત્યાગની ગાથા ગાય છે. અહીં આર્ય સમાજને નવી સંજીવની મળી હતી. પરંતુ મિશનના વિસ્તારમાં એ કેમ પાછીપાની કરી રહ્યું છે? એ વિચારણીય વિષય છે. શાંતિકુંજ પ્રતિનિધિએ કાર્યકર્તાઓને પોતાની

શક્તિને ઓળખવાનું આવાહન કર્યું.

દ્વિતીય સત્રમાં તમામ જિલ્લા દ્વારા પ્રગટિ રિપોર્ટ રજૂ કરવામાં આવ્યો. ત્યારબાદ યુવાપ્રકોષ્ઠના પ્રતિનિધિ શ્રી રાજીવ શર્માએ પ્રાંતના યુવાઓને સંગઠિત કરવાના પ્રયાસોની જાણકારી આપી. પ્રાંત સમન્વયક બહેન શ્રીમતી અનીતા શર્માએ મહિલા જાગૃતિ અભિયાનનો પરિચય આપ્યો. શાંતિકુંજ પ્રતિનિધિએ સામયિક ચિંતનને તાબું કરવાની સલાહ આપતાં બે પુસ્તકો-‘નૈષ્ઠિક, દીક્ષિત પરિજન સમર્પિત કરે એક સાર્થક શ્રદ્ધાંજલિ’ તથા ‘યુગશ્રધિની કાર્યયોજના સમજો-સમજાવો, લાભ ઉઠાવો’ પર ગહન ચર્ચા કરી. શ્રી સુનીલ મિશ્રા દ્વારા આભાર પ્રદર્શનની સાથે સભાનું સમાપન થયું.

વારકરી સંપ્રદાય દ્વારા કરવામાં આવેલ યુગ નિર્માણ આંદોલનનું સન્માન

પંટરપુર (મહારાષ્ટ્ર)

જન-જનમાં ભક્તિભાવનો સંચાર કરી રહેલ મહારાષ્ટ્રના સુપ્રસિદ્ધ વારકરી સંપ્રદાયે આ વર્ષે અષાઢ સુદ-૯ના દિવસે ગાયત્રી પરિવારનું ભાવભર્યું સન્માન કર્યું. શાંતિકુંજના વરિષ્ઠ પ્રતિનિધિ આદરણીય શ્રી વીરેશ્વર ઉપાધ્યાયજીએ પંટરપુર પહોંચીને આ સન્માન ગ્રહણ કર્યું. આ અવસર પર શાંતિકુંજ પ્રતિનિધિની સાથે શ્રી રઘુનંદન લાહોટી તથા શ્રી બાળાસાહેબ ચોથવેને પણ શાલ તથા શ્રીફળ આપીને સન્માનિત કરવામાં આવ્યા.

૨૦ લાખ લોકોની સંખ્યાવાળા વિશાળ વારકરી સંપ્રદાયની ગુરુભક્તિ તથા સાર્વત્રિક નિષ્ઠાનું અભિનંદન કરતાં આદરણીય શ્રી ઉપાધ્યાયજીએ આ અવસર પર કહ્યું કે સંત જ્ઞાનેશ્વર મહારાજ ભારતના એક

મહાન સંત હતા, જેમને પોતાના સુવિચારોથી રાષ્ટ્રના નવનિર્માણમાં ઉત્કૃષ્ટ યોગદાન આપ્યું છે. આજ એ જ સંત પરંપરાને આગળ વધારી ભારતનું પુનર્નિર્માણ અને વિશ્વના માર્ગદર્શનની આવશ્યકતા છે. જો આ દિશામાં સક્રિય તમામ લોકો પોતાની સંકીર્ણતાઓને ત્યાગી સામૂહિક પ્રયાસ કરે તો ભારતના

સન્માન ગ્રહણ કરી રહેલ શાંતિકુંજ પ્રતિનિધિ આદરણીય શ્રી વીરેશ્વર ઉપાધ્યાયજી (જમણી બાજુ)

પં.શ્રીરામ શર્મા આચાર્યજીએ પોતાના તપ અને પુરુષાર્થથી વિશ્વવ્યાપી કરી દીધી છે. એમના લખેલા ૩૨૦૦ પુસ્તકો જ્ઞાનેશ્વરીની જેમ ગાયત્રી મંત્રનો જ વિસ્તાર છે.

આદરણીય શ્રી ઉપાધ્યાયજીએ ‘હમ બદલેંગે-યુગ બદલેંગા’ સૂત્રની યુગ નિર્માણ આંદોલનની ઘડીના રૂપમાં વ્યાખ્યા કરી. પૂજ્ય

યુગશ્રધિના સંદેશવાહક-જ્ઞાનયજ્ઞના પ્રચારક બને

પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવે લખ્યું છે-‘અમો દુનિયાને બદલવાનો જે દાવો કરીએ છીએ તે પોતાની સિદ્ધિઓથી નહીં, ક્રાંતિકારી વિચારોના બળ પર કરીએ છીએ.’ એમના આ પ્રખર ચિંતનને જન-જન સુધી પહોંચાડી દેવું એ સમયની સૌથી મોટી માંગ છે. યુગશ્રધિની જન્મશતાબ્દીની વેળામાં આ જ આપનો સર્વોપરિ ધર્મ છે.

ગાયત્રી તપોભૂમિ મથુરાએ આ કાર્યને સરળ બનાવવા માટે લઘુ પુસ્તક માળાના પ્રકાશનનો ક્રમ આરંભ કર્યો છે. એના ઉપલક્ષ્યમાં તપોભૂમિ, મથુરાએ યુગશ્રધિના સંદેશવાહક-જ્ઞાનયજ્ઞના પ્રચારક બનાવીને એનું રજિસ્ટ્રેશન કરવાનું અભિયાન ચલાવ્યું છે. પ્રત્યેક જિલ્લામાંથી આવા ૧૦૦૦-૧૦૦૦ પ્રચારક બનાવવાનું આવાહન કરવામાં આવ્યું છે.

યોજના:-જ્ઞાનયજ્ઞના પ્રચારકોને પ્રત્યેક લઘુ પુસ્તકની ૧૦૦-૧૦૦ બુકો વેચાણ દ્વારા અથવા અડધી કિંમત પર અથવા અનુદાન રકમથી નિઃશુલ્ક વિતરિત કરી સમાજમાં પહોંચાડવાની છે. આ કાર્ય માટે સંકલ્પિત દરેક પરિજને ૧૦૦ રૂપિયા ગાયત્રી તપોભૂમિ મથુરા મોકલીને પોતાના વિદ્યા વિસ્તાર કેન્દ્રનું રજિસ્ટ્રેશન કરાવવાનું છે.

યોજનાની સમગ્ર પ્રેરણા તથા વિસ્તૃત જાણકારી માટે તપોભૂમિ દ્વારા ત્રણ પુસ્તિકાઓ પ્રકાશિત કરવામાં આવી છે:-(૧) પરિવર્તનની વેળામાં યુગશ્રધિના સંદેશવાહક બનો-કિંમત-૯ રૂપિયા (૨) જ્ઞાનયજ્ઞ: કેમ કરીએ, કેવી રીતે કરીએ? -કિંમત-૬ રૂપિયા (૩) યુગશ્રધિના સંદેશવાહક-જ્ઞાનયજ્ઞના પ્રચારક બને-પ્રચારાર્થ કિંમત-૧ રૂપિયો.

વિસ્તૃત જાણકારી માટે ગાયત્રી તપોભૂમિ મથુરા (ફોન-૦૫૬૫-૨૫૩૦૧૨૮, ૨૫૩૦૩૯૯)નો સંપર્ક કરો.

અભ્યુદયમાં વાર નહીં લાગે.

શાંતિકુંજ પ્રતિનિધિએ કહ્યું કે જ્ઞાનેશ્વરીમાં જીવન જીવવાની કળા જ શિખવાડવામાં આવી છે. સત્યવૃત્તિઓના સંવર્ધન તથા દુષ્ટવૃત્તિઓના નાબૂદીની સાથે જ્ઞાનેશ્વરી સૌની સદ્બુદ્ધિ અને કલ્યાણની પ્રાર્થના કરે છે. આજે સદ્બુદ્ધિ અને સત્કર્મની પ્રેરણા આપનારી આ જ ગાયત્રીની આખા વિશ્વને આવશ્યકતા છે, જેને યુગશ્રધિ

ગુરુદેવના ૧૮ સત્સંકલ્પોને ‘નવયુગના બંધારણ’ના રૂપમાં પ્રસ્તુત કર્યું અને બોલાવડાવ્યા. આખી સભા આ વિચારોને સમજીને ભાવવિભોર હતી. આ છેલ્લા થોડાક વર્ષોથી વારકરી સંપ્રદાયમાં નિરંતર વધી યુગનિર્માણી આસ્થાનો શુભ સંકેત હતો. શ્રી બાળા સાહેબ ચોથવેએ શાંતિકુંજ પ્રતિનિધિના વક્તવ્યનું તુરંત મરાઠી અનુવાદ રજૂ કર્યું.

મહારાષ્ટ્રે સ્ટીકર આંદોલનને ગતિ આપી

હિંગોલી (મહારાષ્ટ્ર)

સ્ટીકર આંદોલન વિચાર ક્રાંતિ અભિયાનને ગતિ આપવામાં અદ્વિતીય ભૂમિકા નિભાવી છે. મહારાષ્ટ્રના પરિજનોએ આ અભિયાનને આખા રાજ્યમાં પહોંચાડવા માટે હિંગોલીમાં એક પ્રાંતીય બેઠકનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. શાંતિકુંજથી પહોંચેલ વરિષ્ઠ પ્રતિનિધિ આદરણીય શ્રી વીરેશ્વર ઉપાધ્યાયજીએ એને સંબોધિત કરતાં કહ્યું કે સ્ટીકરના પસંદ કરાયેલ વાક્યોનો લોકો પર જાદુઈ પ્રભાવ જોઈ શકાય છે. એ વિચાર

ક્રાંતિના બીજ છે, જ્યાં જશે ત્યાં યુગશ્રધિના વિચારોને ફેલાવવા માટે વિશેષ આકર્ષણ પેદા કરશે. વર્ષ-૨૦૧૧ સુધી દરેક ઘર, દુકાન, કાર્યાલયમાં આ સ્ટીકર અવશ્ય પહોંચાડવાનું લક્ષ્ય આપણે રાખવું જોઈએ.

હિંગોલી શાખાએ પોતાના જ્ઞાનરથની સાથે મહારાષ્ટ્રના તમામ ૪૦ જિલ્લાઓમાં ભ્રમણ કરી એના માટે સંકલ્પ જગાડવા, અભિયાનને ગતિ આપવાનું બીડું ઉઠાવ્યું છે. પંટરપુરની ઐતિહાસિક યાત્રામાં એક લાખ રૂપિયાના સ્ટીકર લોકો સુધી પહોંચાડવામાં આવ્યાં.

સમયનો દરેક પળ સોનાના એક-એક તારની જેમ મૂલ્યવાન છે-શૈક્ષણીયર

સદ્વિચારોની સંજીવની લઈને નીકળી પડ્યા છે શ્રવણકુમાર

જ્ઞાનક્રાંતિ માટે નીકળી પડ્યા જ્ઞાનરથ

ગામે-ગામ, ઘરે-ઘર લગાવી રહ્યા છે સ્ટીકર

હટા-દમોહ (મધ્યપ્રદેશ)

હટા ગાયત્રી શક્તિપીઠના ટ્રસ્ટી ડૉ.ગોપાલ કુસમરિયાએ ગાયત્રી જયંતીના પાવન પર્વ પર યુગશ્રધ્ધિના વિચાર ક્રાંતિ અભિયાનમાં એક બીજી ભાવભરી શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણ કરી. તેમણે પોતાનું પૈતૃક મકાન વહેંચીને એક ટાટા મૅજિક વાહન ખરીદ્યું અને

વેદમંત્રોની સાથે ડૉ.ગોપાલ કુસમરિયા પર અક્ષત-પુષ્પોની વર્ષા કરતાં એમનું અભિનંદન કર્યું. આ અવસર પર સર્વ શ્રી રતનલાલ અગ્રવાલ, હરિનારાયણ ચૌરસિયા, જગદીશ વરસૈયા, મુરારી અગ્રવાલ, રામસેવક સોની વગેરે વચ્ચે લોકો ઉપરાંત ડૉ.ગોપાલ કુસમરિયાનો પરિવાર ઉપસ્થિત રહ્યો હતો.

શાંતિરથની સાથે વિચાર ક્રાંતિ અભિયાનના કર્મકર્તા સિપાઈ

આગામી વસંત પંચમી સુધી યુગ સાહિત્યને ગામે-ગામ, ઘરે-ઘર સુધી પહોંચાડવા માટે શક્તિપીઠને સમર્પિત કરી દીધું. ડૉ.કુસમરિયાએ આ વાહન પોતાની માં શ્રીમતી શાંતિદેવી તેમજ પુત્ર ચિ.રવિન્દ્રની સ્મૃતિને અક્ષુણ્ણ બનાવી રાખવા માટે ‘શાંતિ રથ’ નામકરણની સાથે સમર્પિત કર્યું છે.

શક્તિપીઠ પર પૂજન ઉપરાંત સૂત્રોચાર અને સદ્વાક્યો સાથે સજાવેલ નવા શાંતિરથને શહેરનું ભ્રમણ કરાવીને ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવ્યું. આ અવસર પર સમસ્ત ઉપસ્થિત લોકોએ

અહીં એ વાતનો ઉલ્લેખ કરવા જેવો છે કે એના પહેલાં પણ વિચાર ક્રાંતિ અભિયાનમાં પોતાનું શ્રેષ્ઠ યોગદાન આપી રહ્યા છે. તેઓ સન ૨૦૦૨થી જ પોતાના પગાર અને ખેતીવાડીની આવકમાંથી ૧૦ ટકા સમાજમાં નિ:શુલ્ક યુગસાહિત્યનું વિતરણ કરી રહ્યા છે.

દમતરી (છત્તીસગઢ)

વિવેકાનંદ નગરવાસી શ્રી અર્જુન સિંહ ઉઈકે છેલ્લા ૧૦ વર્ષોથી પોતાના જ્ઞાનકેન્દ્ર તેમજ વાંચનાલયનું સંચાલન કરતાં યુગ સાહિત્યને જન-જન સુધી પહોંચાડી રહ્યા છે. પરમ પૂજ્ય

ગુરુદેવના જન્મશતાબ્દી વર્ષના ઉપલક્ષ્યમાં તેમણે પોતાના જન્મ દિવસ ગાયત્રી જયંતીના પાવન દિવસથી પોતાની સેવાઓનો વિસ્તાર આપતાં જ્ઞાનરથનો પણ શુભારંભ કરી દીધો છે. આ જ્ઞાનરથ તેઓ પોતાની સંકલ્પિત રકમથી જ પૂરો કરે છે. શ્રી અર્જુનસિંહજીના જણાવ્યા અનુસાર મેળા, મંદિર તેમજ અન્ય સાર્વજનિક સ્થાનોનો લાભ ઉઠાવતા યુગ ચિંતનના વિસ્તારમાં આ જ્ઞાનરથ ખૂબ જ ઉપયોગી સાબિત થશે. તેઓ આજીવન આ કાર્યમાં સમર્પિત રહે, એવી એમની મનોકામના છે.

શહડોલ (મધ્યપ્રદેશ)

અમરકંટક ઉપગ્રામ અંતર્ગત જિલ્લા શહડોલમાં શાંતિકુંજમાં મધ્યગ્રામ કન્વીનર શ્રી વીરેન્દ્ર તિવારીની મુખ્ય ઉપસ્થિતિમાં નવા ‘નયિકેતા’ જ્ઞાનરથનું ઉદ્ઘાટન થયું. એમાં યુગ સાહિત્યની પ્રદર્શની સાથે વીડિયો ફિલ્મ દેખાડવાની પૂરી વ્યવસ્થા છે. ઉપગ્રામ કન્વીનર શ્રી રામલાલ શ્રીવાસ્તવના જણાવ્યા અનુસાર ગામે-ગામમાં યુગ ચેતના વિસ્તાર કરવામાં આ જ્ઞાનરથ મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા નિભાવશે.

મહૂ-ઈંદોર (મધ્યપ્રદેશ)

મહૂના જાગૃતિ મહિલા મંડળ તથા પ્રજ્ઞા મંડળના ભાઈ-બહેનોએ ગાયત્રી જયંતીના પાવન પર્વથી સ્ટીકર અભિયાન પર પોતાનું વિશેષ ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે. પર્વના એક દિવસ પહેલાં મંડળના ૨૫-૩૦ ભાઈ-બહેન એક સાથે લગભગ ત્રણ કલાકના સ્ટીકર અભિયાન પર નીકળ્યા અને એક-એક દુકાન પર જઈને કુલ ૨૪૦૦ સ્ટીકર લગાવ્યા.

મંડળ સંચાલિકા શ્રીમતી લક્ષ્મી ઉપાધ્યાય-ના જણાવ્યા અનુસાર સ્ટીકર અભિયાનનો પ્રભાવ ગાયત્રી જયંતી પર્વ પર પણ જોવા મળ્યો. પર્વના દિવસે મહૂગામ, શ્રીનાથ તેમજ શાંતિનગરમાં ગાયત્રી યજ્ઞ તથા સાંજના શ્રી નર્મદેશ્વર મંદિરમાં સામૂહિક જપના કાર્યક્રમો થયા. સ્ટીકર અભિયાને લોકોમાં આસ્થા જગાડી અને મોટી સંખ્યામાં પરિજનો આ કાર્યક્રમોમાં ભાગ લેવા પધાર્યા. યુગ નિર્માણ આંદોલનને જાણવા-સમજવા અને સહયોગ કરવાના ઉત્સાહનો પણ એમનામાં વિકાસ થયો. શ્રીમતી નીતા ભાર્ગવ, શ્રીમતી સવિતા પવાર, શ્રીમતી પુષ્પા ઘોડકી,

શ્રીમતી કલ્પના ખંડાગરે, શ્રી તેમજ શ્રીમતી નામદેવ, શ્રી સુધીર રાય, શ્રી ચોગેશ ઉપાધ્યાય વગેરે અભિયાનમાં મુખ્ય રૂપે સક્રિય રહ્યા.

મનાસા-નીમચ (મંદસોર)

મનાસા ગાયત્રી શક્તિપીઠ દ્વારા સ્ટીકર લગાવવા, દેવસ્થાપના તેમજ મંત્રલેખન અભિયાનનો જોરશોરથી આરંભ કરવામાં આવ્યો છે. સમાચાર મોકલ્યા ત્યાં સુધી ગ્રામ બાંડીયા, બની દુરગપુરા, શેષપુર, હાડીપિપલ્યા, અલ્હેડ, સાડિયા, બાલાગંજ, પાનમાતા, દાતોલી વગેરે ગામોના ૨૫૦ ઘરોમાં દેવ સ્થાપના કરાવવાની સાથે ત્યાં મંત્રલેખન સાધના આરંભ કરાવવામાં આવી. આ જ ગામોમાં દીવાલ લેખનનું કાર્ય પણ કરવામાં આવ્યું. રેલવે સ્ટેશન સહિત સાર્વજનિક સ્થળો પર સદ્વાક્યના સ્ટીકર લગાવવાને પ્રાથમિકતા આપવામાં આવી રહી છે. આ અભિયાનમાં સર્વશ્રી શિવનારાયણ આચાર્ય એડવોકેટ, મોહનલાલ અડાવદિયા, રામચંદ્ર પરમાર, બદ્રીલાલ મંડવારિયા, જગદીશ પાટીદાર, બંસીલાલ કછાવા પૂરા સંકલ્પ અને મનોયોગની સાથે લાગી ગયા છે.

પુસ્તક મેળાઓ:-હિમાલયના ખોળામાં ફેલાયેલ સદ્વિચારોની સુગંધ

નોશહરા-રાજેરી (જમ્મુ-કાશ્મીર)

૧૦ થી ૧૭ જૂનની તારીખોમાં ભારત-પાકિસ્તાન સીમાનું ગામ નોશહરાના સનાતન ધર્મસભા હોલમાં યુગનિર્માણી પુસ્તક મેળાનું આયોજન થયું. શ્રી રાજેન્દ્ર કુમાર ડમરાલ, ડી.એસ.પી., એસ.ડી.એમ. વગેરેની ઉપસ્થિતિમાં દીપ પ્રગટાવી પુસ્તક મેળાનું ઉદ્ઘાટન થયું. યુગ સર્જક યુવકોએ નોશહરાના

વધારે સંખ્યામાં લગાવવાનો સંકલ્પ લીધો. શ્રી સત્યપાલ સાહની, શ્રી હેમરાજ શર્મા તથા શ્રી રમેશ શર્મા વગેરે પરિજનોનો પ્રશંસનીય યોગદાન રહ્યું.

ઉત્તરકાશી (ઉત્તરખંડ)

હિમાલયના ખોળામાં વસેલ ઉત્તરકાશીના આઝાદ મેદાનના રામલીલા મંચ પર ૧૮ થી ૨૪ મેની તારીખોમાં ભવ્ય પુસ્તક મેળાનું આયોજન રાખવામાં આવ્યું હતું. ગંગા ઉદ્ગમની નજીકના આ

લીધા. સ્થાનિક ધારાસભ્ય, જિલ્લા અધિકારી, પોલીસ અધિકારી, વિભિન્ન સરકારી કાર્યાલયોના પ્રમુખ, વિભિન્ન સરકારી-ગિન સરકારી કાર્યાલયોના પ્રમુખ, વિભિન્ન સંપ્રદાયોના લોકોએ એમાં પધાર્યા. જેણે જોયું તેમના મોઢે એ જ સાંભળવા મળ્યું કે આટલું સાહિત્ય લખનાર કોઈ વ્યક્તિ નહોતો, શક્તિનો પુંજ જ હોઈ શકે છે. વેપારીઓના આગ્રહથી મેળાના સમયને સાંજના ૭ વાગ્યાથી

આસ્થાની સામે ઉંમર પણ આડે ન આવી

જબલપુર (મધ્યપ્રદેશ)

પંજાબ નેશનલ બેંક કૉલોનીના નિવાસી છે શ્રી પૂરનલાલ ઝરિયા, ઉંમર-૬૮ વર્ષ. પ્રતિદિન પ્રાતઃ ૮ વાગે પોતાની સાયકલ પર મિશનના કાર્ય માટે નીકળી જાય છે અને ૧૨ વાગે ઘરે આવે છે. તેઓ ભોજન, વિશ્રામ પછી ફરી બે વાગે નીકળી પડે છે અને રાત્રે ૮ વાગે ઘરે આવે છે. ૬૮ વર્ષની ઉંમરમાં પણ પ્રતિદિન ૩૦-૪૦ કિ.મી. સાયકલ યાત્રા કરી પૂરી નિષ્ઠા અને નિયમ સાથે મિશનના કામોને પૂરા કરવા તે એમની શ્રદ્ધા, એમના સમર્પણનું પરિચાયક છે. એમની આ શ્રદ્ધા જ છે કે જે યુગશ્રધ્ધિના વિચારો પ્રત્યે જન-જનની આસ્થા વધારે છે.

શ્રી પૂરનલાલ ઝરિયાજી એકલા જ અખંડ જ્યોતિ, યુગ નિર્માણ યોજના તેમજ પ્રજ્ઞા અભિયાનની ૬૦૦ કોપીઓ વિતરિત કરે છે. તેઓ ઘરે-ઘર સ્થાપિત જન્મ શતાબ્દી કળાશયી અગ્નિ અને જ્ઞાનઘટથી અંશદાન એકઠું કરે છે. એના સિવાય જન સંપર્કના કમમાં લોકોને યુગની દિશા બદલવા-દશા સુધારવા માટે યુગશ્રધ્ધિના સર્જન અભિયાન સાથે જોડાઈ યુગધર્મનું પાલન કરવાની પ્રેરણા આપતા રહે છે.

મનમોહન નગર ગાયત્રી શક્તિપીઠે શક્તિપીઠ પર યોજાયેલ એક બેઠકમાં તેમણે શૌલ-શ્રીફળ આપી શ્રી ઝરિયાજીની સેવાઓનું સન્માન કર્યું.

ગાથા એક ચાલતી-ફરતી શક્તિપીઠની

મોબાઈલ પર સંદેશ

મિશનના હજારો પરિજન ‘યુગ પ્રવાહ’ ના નામથી પ્રસારિત મોબાઈલ સેવાઓથી સદ્વાક્યોના એસ.એમ.એસ. પ્રાપ્ત કરી રહ્યા છે. જાણકારી મળી છે કે હવે એના પર અવાંછનીય એસ.એમ.એસ. પ્રાપ્ત થઈ રહ્યા છે. ધ્યાન રહે કે ‘યુગ પ્રવાહ’ અથવા આ પ્રકારની કોઈ પણ અન્ય સેવાઓ સાથે શાંતિકુંજને કોઈ સંબંધ નથી. શાંતિકુંજ સાથે સંકળાયેલ અભિયાનોની માહિતી પ્રજ્ઞા અભિયાન અથવા વેબસાઈટ (www.awgp.org) પર આપવામાં આવે છે.

નોશહરા તથા ઉત્તરકાશીના પુસ્તક મેળાનું દૃશ્ય

નજીકના ગામોના પ્રત્યેક ઘરે સત્સાહિત્ય પહોંચાડવાનો પ્રયાસ કર્યો. મેળામાં તમામ ધર્મ-વર્ગના લોકો આવ્યા, પરંતુ સિપોની સંખ્યા સૌથી વધારે રહી. અંગ્રેજી, ઉર્દૂ તથા પંજાબી પુસ્તકો સૌથી વધારે વહેંચાઈ.

સીમાવર્તી ગામોમાં પુસ્તક મેળાનો આ બીજો પ્રયાસ છે. સુંદરબની પ્રજ્ઞામંડળના સમયદાન તથા અંશદાનથી લગાવવામાં આવેલ આ પુસ્તક મેળાની સફળતાથી ઉત્સાહિત પરિજનોએ નજીકના ભવિષ્યમાં આવા મેળા વધારેમાં

પવિત્ર તીર્થના નિવાસીઓમાં શ્રદ્ધિચિંતનનો સંચાર કરવાનો આ સુંદર પ્રયાસ હતો. નગર પાલિકા પરિષદ અધ્યક્ષ શ્રી ભૂપેન્દ્ર સિંહ ચૌહાણે ચારો વેદોનું અનાવરણ કરી મેળાનો શુભારંભ કર્યો. આ અવસર પર શહેરના અનેક પ્રતિષ્ઠિત સમાજસેવી તેમજ ગણમાન્ય લોકો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. એની સાથે જ વ્યસન મુક્તિ પ્રદર્શન લગાવવામાં આવ્યું, જેણે ચારેબાજુએથી પ્રશંસા મેળવી. અનેક લોકોએ પ્રદર્શન જોઈને દારૂ વગેરે દુર્વ્યસન છોડવાના સંકલ્પો

વધારીને ૮ વાગ્યા સુધીનો રાખવામાં આવ્યો. આ મેળાના સત્પરિણામોથી નગરના મોટા ભાગના ઘરોમાં યુગશ્રધ્ધિના સાહિત્યની સ્થાપના થઈ ગઈ છે.

યુગવ્યાસની અદ્ભુત કૃતિથી પ્રભાવિત નગરપાલિકા તેમજ ગાંધી વાંચનાલયના અધ્યક્ષ શ્રી રામનારાયણ નૌટિયાલનો ઉત્તમ સહયોગ મળ્યો. શ્રી સંદીપ ઉનિયાલ, શ્રી સંજીવ નયન બહુગુણા, શ્રીમતી જયેન્દ્રા પડિયાર, શ્રીમતી રાજેશ્વરી નૌટિયાલ વગેરેની મહત્વની ભૂમિકા રહી.

કોઈ પણ સાધના કેટલી પણ ઉંચી કેમ ન હોય પરંતુ સત્ય વગર સફળ નથી થતી.

અમેરિકાના નેશનલ યૂથ કેમ્પમાં વહી સેવા, સહયોગ અને સદ્જ્ઞાનની ગંગા

૧૦ થી ૧૩ જુલાઈની તારીખોમાં અમેરિકાના બાલ્ટીમોર શહેરના વેસ્ટ વેસ્ટર્ન હોટલમાં ગાયત્રી પરિવારની રાષ્ટ્રીય શિબિર યોજાઈ હતી. એમાં વોશિંગ્ટન, શિકાગો, ન્યૂયર્સી,

શિબિરનું સંચાલન બાળકોની ઉંમર પ્રમાણે ત્રણ વર્ગ બનાવીને કરવામાં આવ્યું. ત્રણ વર્ગમાં સમાન વિષયો પર ચર્ચા થઈ. વાલીઓને એક અલગ વર્ગમાં માર્ગદર્શન આપવામાં

પિકનિક:-તા-૧૩ જુલાઈના રોજ તમામ બાલ્ટીમોર શહેરના કેન્દ્રમાં બનેલ લેક સાઈટ પાર્ક ગયા. ત્યાં વૉલીબૉલ, ક્રિકેટ, રસ્સી ખેંચ, અંતાકારી, બેસબૉલ વગેરે રમત

છાબડાએ ડૉક્ટરના વ્યક્તિત્વ અને સફળતામાં વિધાના પ્રભાવને સમજાવ્યો. નૉર્થ કૈરોલિનાની સંગીતા સિંહ તેમજ શિવિ ચંદ્રાએ દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલય -ની વિશેષતાઓ પર પ્રકાશ ફેંક્યો.

વાદ-વિવાદ હરિફાઈ:-વાદ-વિવાદનો વિષય ખૂબ જ વ્યવહારિક અને દૈનંદિન જીવનમાં ઉપયોગી હતો. નેતૃત્વ ક્ષમતા, ઘરડાઓની સેવા, વર્તમાન ટેકનોલોજીનો જીવન વિકાસમાં યોગદાન, ગાયત્રી પરિવારનો વિસ્તાર જેવા

બાળકોને સંબોધિત કરી રહેલ શાંતિકુંજના પ્રતિનિધિઓ, ઈન્સ્ટેટમાં આપવામાં આવેલ સામાનથી બાળકોની રચનાઓ-ઘૃણાથી પ્રેમની તરફ તથા વિખરાવથી એકતાની તરફ અને કાર્યક્રમમાં ભાગ લઈ રહેલ બાળકો

બોસ્ટન, હ્યુસ્ટન, ડલાસ, વિનિપેગ, લૉસ એંજલ્સ, સેન ફ્રાંસિસ્કો, નૉર્થ કૈરોલિના, કોલમ્બસથી આવેલ ૨૫૦ બાળકો તેમજ એમના વાલીઓએ ભાગ લીધો. આ યૂથ કેમ્પમાં શિક્ષણની તમામ ઔપચારિકતાઓથી હટીને, પ્યારના અનુશાસનમાં રહીને બાળકોએ જે જ્ઞાન અને સંસ્કાર મેળવ્યા, તે એના માટે આજીવન અવિસ્મરણીય રહેશે. એના સંચાલન માટે શાંતિકુંજથી ડૉ.એ. કે. દત્તા, પ્રો.પ્રમોદ ભટનાગર, શ્રી રાજ કુમાર વૈષ્ણવ, શ્રી શાંતિભાઈ પટેલ, શ્રી ઓંકાર પાટીદાર, શ્રી પુષ્કર રાજ તેમજ મસૂરીના ડૉ.સેનનની ટોળી પહોંચી હતી.

આ શિબિર આદરણીય ડૉ. સાહેબની ઉપસ્થિતિમાં થવાનો હતો, પરંતુ કોઈ કારણવશ તેઓ પહોંચી ન શક્યા. તેમણે વીડિયો તેમજ

આવ્યું. આરતી, ધ્યાન અને યોગાભ્યાસથી દિવસનો શુભારંભ થતો હતો. અલગ-અલગ સત્રોનું સંક્ષિપ્ત વિવરણ આ પ્રકારે છે:-

થૉટ ટ્રાંસ્ફોર્મેશન:-પ્રથમ દિવસનો વિષય હતો-‘વિચાર પરિવર્તન’. પાર્થ પટેલે કહ્યું કે જેમ પાણીમાં કાંકરા તરંગો પેદા કરે છે, તેમ જ બાહ્ય વાતાવરણ વ્યક્તિના વિચારોને પ્રભાવિત કરે છે. એટલા માટે વ્યક્તિને પ્રતિકૂળ વાતાવરણથી બચવું જોઈએ. વર્તિકા શર્માએ એડોલ્ડ હિટલરના વિચારોનો પ્રભાવ એક પ્રેએન્ટેશનના માધ્યમથી બતાવ્યા. શ્રી મીતેશ કાપડિયા અને પ્રો.પ્રમોદ ભટનાગરે પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવના સશક્ત વિચારોના સામર્થ્યની બાણકારી આપી.

સકારાત્મકતાને પ્રોત્સાહન:-

- આ પહેલી શિબિર હતી જેમાં કેનેડાથી બે બસો, ઈંગ્લેન્ડથી ૧૦ પરિજનો અને ૧૭૦૦ માર્ચલ દૂર વીનિપેગથી પરિજનો આવ્યા હતા. બાળકો સહિત ૧૪૦ લોકોએ દીક્ષા લીધી. યૂથ કેમ્પની સ્મારિકાનું વિમોચન કરવામાં આવ્યું.
- ટોરંટો શાખા પૂજ્ય ગુરુદેવના પ્રવચનોની ૨૪ હજાર સી.ડી.વહેંચશે, જેમાંથી ૧૫ હજાર સીડી વહેંચી ચુકી છે.

- કેનેડા અને અમેરિકાના તમામ શહેરોમાં પુસ્તક મેળા લગાવવા પર વિચાર થયો.
- સ્ટીકર, યુગ નિર્માણ સત્સંકલ્પ વગેરે ઘરે-ઘર પહોંચાડવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો. સીડીના માધ્યમથી ડૉ.સાહેબનો જન્મ શતાબ્દી સંદેશ લોકો સુધી પહોંચાડવામાં આવશે.
- આગામી શિબિર કેનેડામાં યોજવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો.

ઈંટરનેટના માધ્યમથી પોતાનો સંદેશ આપી પોતાની પ્રત્યક્ષ ઉપસ્થિતિની ઉણપ આવવા ન દીધી.

સાધના કક્ષ:-હોટલના રૂમ નંબર-૨૦૧ આદરણીય ડૉ.સાહેબના આવાસ માટે નિર્ધારિત હતો, જ્યાં પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવ તેમજ વંદનીય માતાજીની ચરણ પાદુકાઓ સ્થાપિત હતી અને નિત્ય પ્રાતઃ આરતી-મંગલ ધ્યાનનો ક્રમ રહેતો હતો. આદરણીય ડૉ.સાહેબના ન પહોંચવા છતાં પણ વ્યવસ્થા તે જ રહી. ત્યાં ગુરુસત્તાની ચરણ પાદુકાઓ સ્થાપિત થઈ, આરતી-ધ્યાન ત્યાં જ થયા. એને સાધના કક્ષ બનાવવામાં આવ્યો. જેમને જ્યારે સ્વકાશ મળતો, તેઓ આ કક્ષમાં આવતા અને જપ-ધ્યાન કરતા હતા. પરિજનો રાત્રિના બે વાગે પણ સાધના કક્ષમાં બેઠેલા જોવા મળતા હતા.

આગામી સત્ર બાળકોની સર્જનાત્મક વિચારને વિકસિત કરવા માટે રાખવામાં આવ્યું હતું. ૧૫ બાળકોના સમૂહને થોડીક સામગ્રી આપવામાં આવી હતી, જેનાથી તેમને નિર્ધારિત સમયમાં કંઈક બનાવીને દેખાડવાનું હતું. આ સાધનોથી તેઓ ‘ધ્યાર યા ઘૃણા’, ‘એકતા યા વિખરાવ’, ‘આરોપ યા ક્ષમા’ જેવા સંદેશ આપી શકતા હતા. બાળકોએ જે બતાવ્યું, એના આધાર પર એ સમૂહની સર્જનાત્મકતાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું.

ગ્લોબલ વૉર્મિંગ:-આજની જવલંત સમસ્યા ‘ગ્લોબલ વૉર્મિંગ’ પર ચર્ચા થઈ. પ્રજ્ઞા બહેને જણાવ્યું કે એમના જન્મ સમયે યૂગાંડા કેટલું હૃદયભર્યું હતું અને આજે ભયભીત કરનારો સૂકો પ્રદેશ બની ગયો છે. એકતા પટેલે લીલોગ્રીના મહત્વ પર માર્મિક ચર્ચા કરી.

રમ્યા. પરસ્પર સહયોગ, સહકારનું

બાલ્ટીમોર કાર્યક્રમમાં નૃત્ય રજૂ કરી રહેલ બાળાઓ તથા એકતાનું પ્રતિક મશાલ ધારણ કરેલ અમેરિકન બાળકો

વાતાવરણ જોવા જેવું હતું. આખો પાર્ક ગાયત્રીમય બની ગયો હતો. લોકો પોત-પોતાના વર્ગોમાં એક-બીજા સાથે મિત્રતા વધારતા, અનુભવ વહેંચતા જોવા મળ્યા. તેઓ શિબિરથી મળેલ આત્મીયતા, આસ્થા અને વિશ્વાસને જન-જન સુધી પહોંચાડી મહાકાલના લીલા સહચર બનવા માટે ઉત્સાહિત જોવા મળ્યા. એ જ દિવસે રાત્રે બાળકોને કુંગઝૂ પાંડા તેમજ ગ્રેટ ડિબેટર બતાવવામાં આવ્યું.

શિક્ષા બનામ વિદ્યા:-નૃપાલી પટેલે વાર્તાઓના માધ્યમથી શિક્ષા-વિદ્યાનું અંતર સમજાવ્યું. સેલ્વી

કોઠારી તેમજ બરખા પટેલે વિભિન્ન ધર્મ, મત, પંથના પ્રતિકો પર પ્રકાશ ફેંક્યો. એમનો ઘ્યેય, પ્રાર્થના વગેરે પર સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણ રાખતા ચર્ચા થઈ. ડૉ. દત્તાજીએ સ્વામી વિવેકાનંદજીના જીવન પર પ્રકાશ ફેંકતા પોતાની વાત કહી.

સમગ્ર સ્વાસ્થ્ય:-ન્યૂયર્સીની કૃષ્ણા પટેલે બિંગો ખેલના માધ્યમથી ઉપાસના, સાધના, આરાધના અને શારીરિક, માનસિક, સામાજિક, સ્વાસ્થ્યની ચર્ચા કરી. આરતી ભટ્ટ તેમજ પાર્થ માંગરોલાએ આયુર્વેદિક ઔષધિયોની બાણકારી આપી. શ્રી મીતેશ કાપડિયાએ યોગોપચાર બતાવ્યો.

વૈષ્ણવે પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવ-વંદનીય માતાજીની સાથે વિતાવેલ સમયના પ્રેરક પ્રસંગો બતાવ્યા. પ્રો.ભટનાગરે પોતાના ‘અંગ-અવયવોથી’ પત્રકના બિંદુઓની સમીક્ષા કરી. શ્રી ઓંકાર પાટીદારે જીવનમાં આવેલ પડકારોના સમયે ગુરુસત્તાથી મળેલ સંરક્ષણ અને આદરણીય શૈલબહેન-ડૉ.સાહેબના રનેહની અનુભૂતિઓ સંભળાવીને ભાવ વિભોર કરી દીધા.

જન્મશતાબ્દીનું લક્ષ્ય નિર્ધારિત કરવા માટે પણ વિસ્તારથી ચર્ચા થઈ, અત્યાર સુધીની સક્રિયતાની સમીક્ષા કરવામાં આવી.

ન્યુયર્સીમાં ગુરુપૂર્ણિમા પર ૧૦૮ કુંડીય યજ્ઞ

ન્યૂયાર્ક:-ગાયત્રી ચેતના કેન્દ્ર પિસ્કાટ વે માં તા-૧૮ જુલાઈના રોજ ૧૦૮ કુંડીય ગાયત્રી મહાયજ્ઞની સાથે ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવ મનાવવામાં આવ્યો. છેલ્લા વર્ષે ચેતના કેન્દ્રની પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા કર્યા પછી અત્યાર સુધીનો આ સૌથી મોટો સમારોહ હતો, જેમાં ૩૫૦૦ લોકોએ ભાગ લીધો. એ માં આદરણીય ડૉ.પ્રણવ પંડ્યાજીની ભાગીદારીની સંભાવનાને જોતાં ૨૦ હજારથી વધારે લોકો સુધી એનું આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું.

આ ચેતના કેન્દ્ર છેલ્લા એક વર્ષથી બાળ સંસ્કાર શાળા ચલાવી રહ્યું છે, જેમાં લગભગ ૧૦૦ બાળકો ભાગ લઈ રહ્યા છે. એમાંથી ૨૪ બાળકોની મીઠી-મીઠી અવાજમાં પ્રાર્થનાની સાથે ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવનો શુભારંભ થયો.

ડૉ.એ.કે.દત્તા, પ્રો.પ્રમોદ ભટનાગર, શ્રી રાજકુમાર વૈષ્ણવ, શ્રી

શાંતિભાઈ પટેલ, શ્રી ઓંકાર પાટીદાર તેમજ શ્રી છબિલાલ ગઢિયાની ટોળીએ કાર્યક્રમનું સંચાલન કર્યું. શાંતિકુંજ પ્રતિનિધિઓએ પોતાના સંદેશમાં ગાયત્રીના વિશ્વમાતા સ્વરૂપ પર પ્રકાશ ફેંકતા અમેરિકામાં ઝડપથી થઈ રહેલ વિસ્તારની ચર્ચા કરી. આદરણીય ડૉ.સાહેબનો સંદેશ આપતાં જન્મ શતાબ્દી વર્ષ સુધી પોતાના ભોગ અને સુખની કામનાને ગુરુ ચરણોમાં સમર્પિત કરી સર્વોચ્ચ સમર્પણનો પરિચય આપવા આહ્વાન કર્યું. કર્મકાંડની હિન્દી, અંગ્રેજી અને ગુજરાતીમાં વ્યાખ્યા કરવામાં આવી.

પિસ્કાટ વે ના મેયર બૉબ વાલર કાર્યક્રમના મુખ્ય અતિથિ હતા. તેમણે છેલ્લા વર્ષે આદરણીય ડૉ.પ્રણવજી તેમજ આદરણીય શૈલબહેન સાથે મુલાકાતની ક્ષણોને ભાવભર્યા હૃદયથી સ્મરણ કરતાં જણાવ્યું કે

છેલ્લા એક વર્ષમાં પિસ્કાટ વે માં પરસ્પર સદ્ભાવ વધ્યો છે. અપરાધ, હિંસા, છુટાછેડાની ઘટનાઓ ઘટી છે. શાંતિકુંજ પ્રતિનિધિઓ સહિત તમામ પરિજનોએ તેમણે મેયર બન્યાની શુભકામનાઓ આપી.

૫૦૦૦ લોકોના સમૂહ દ્વારા યજ્ઞાહુતિઓ આપવી ખૂબ જ ઉત્સાહ વર્ધક હતું. એક સાથે મંત્રોચ્ચાર, જયઘોષ તેમજ મહાકાલના સંકીર્તને આખા પરિસરમાં અલૌકિક દિવ્યતાનો સંચાર કર્યો. પૂર્ણાહુતિ પછી સંકલ્પ-શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણનો લાંબો ક્રમ ચાલ્યો.

કાર્યક્રમનું સંચાલન શ્રી મયૂર ઠાકોરે કર્યું. શ્રી નટુભાઈ પટેલે એક વર્ષની ઉપલબ્ધિઓ તેમજ ભાવી યોજનાઓની ચર્ચા કરી. રાવજીભાઈ, પાર્થ દેસાઈ વગેરે મુખ્ય રૂપથી સક્રિય રહ્યા.

દેવ સંસ્કૃતિનો થાય વિસ્તાર, મટે અનીતિ, અન્યાય અને ભષ્ટ્રાચાર

વિશ્વમ્ પુષ્ટમ્ ગ્રામે અસ્મિન્ અનાતુરમ્

**શાંતિકુંજ
દેસંવિવિ
સમાચાર**

શાંતિકુંજમાં તા-૭ અને ૮ ઓગસ્ટના રોજ એક વિશેષ કાર્યશાળા રાખવામાં આવી હતી, જેમાં ગાયત્રી પરિવારના આદર્શ ગ્રામ વિકાસ આંદોલનને ગતિ પ્રદાન કરવા માટે રાષ્ટ્રીય સ્તર પર સફળ પ્રયોગોની સમીક્ષા કરવામાં આવી. આદરણીય ડૉ.પ્રણવ પંડ્યાજીએ એને સંબોધિત કરતા કહ્યું કે જ્યાં સુધી પોતાના ગ્રામ પ્રત્યે ગ્રામવાસીઓમાં આત્મીયતાનો ભાવ વિકસિત નથી થતો, ત્યાં સુધી તેઓ પોતાની શ્રમશક્તિ તેમજ ક્ષમતાઓનો બરાબર ઉપયોગ નથી કરી શકતા. સૌથી પહેલાં જરૂરી છે કે પોતાની ઈમાનદારી અને પ્રમાણિકતાના આધારે ગામના લોકોનો વિશ્વાસ જીતવો. કાર્યશાળામાં દેશભરમાં સક્રિય

ગાયત્રી પરિવારના વરિષ્ઠ તેમજ જવાબદાર લોકોને આમંત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા. લગભગ ૭૫ પ્રતિભાગીઓએ એમાં ભાગ લીધો હતો. આદરણીય શ્રી વીરેશ્વર ઉપાધ્યાયજીએ તેમને આદર્શ વ્યક્તિઓના સમૂહ બનાવવાની પ્રેરણા આપી. તેમણે કહ્યું કે વ્યક્તિ નિર્માણની ઉપયોગિતા એમાં છે કે

શિબિરના મુખ્ય વક્તાઓ તેમજ અનુભવ સંભાળી રહેલ પરિજનો

તેઓ સંગઠિત થઈને કાર્ય કરે. કાર્યશાળા સમન્વયક શ્રી કાલીચરણ શર્માજીએ પોતાના સંબોધનમાં કહ્યું

કે વેદોનો મત છે કે ગામ વિશ્વના એક શાંતિપૂર્ણ તેમજ સ્વાવલંબી એકમના રૂપમાં વિકસિત થાય.

ગ્રામ સ્વરાજ આંદોલનના સંચાલક શ્રી અરવિંદ કેજરીવાલ, શ્રી મનીષજી, સુશ્રી સ્વાતી ઉપરાંત દેવ સંસ્કૃતિના ગ્રામ પ્રબંધન પ્રકોષ્ઠના ડૉ.ડી.પી.સિંહ તેમજ અન્ય પ્રમુખ સભ્યો તથા શાંતિકુંજના કાર્યકર્તાઓએ આ કાર્યશાળામાં ભાગ લીધો.

બે દિવસ ચાલેલી આ કાર્યશાળાનું પરિણામ ખૂબ જ ઉત્સાહવર્ધક હતું. શ્રી મેવાલાલ પાટીદાર (સંઘવા, ખરગોન), શ્રી શંકરલાલ પરિહાર (નાંદિયા-ખરગોન), શ્રી શિશિર શર્મા-ઈંદોર, શ્રી શાંતિલાલ ઝા-ચિત્તોડગઢ, શ્રી મદનલાલ ખંડેલવાલ-ઠીકરી-ખરગોન, શ્રી મહેન્દ્રભાઈ પટેલ-વડોદરા તથા ઓરીસ્સા, છત્તીસગઢ, મહારાષ્ટ્ર તેમજ ઉત્તર પ્રદેશના પરિજનોએ પોતાના ક્ષેત્રમાં ચાલી રહેલ ગ્રામોત્થાનની સફળ પ્રયાસોની જાણકારી આપી.

નવા પ્રવેશ મેળવેલ વિદ્યાર્થીઓનું સ્વાગત

દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વ વિદ્યાલયે છેલ્લા ત્રણ વર્ષોથી નવા પ્રવેશ મેળવેલ વિદ્યાર્થીઓનું સ્વાગત સમારોહ પૂર્વક કરતાં પોતાના વિશ્વ

દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલયમાં વરિષ્ઠ વિદ્યાર્થીઓએ નવા પ્રવેશ મેળવેલ વિદ્યાર્થીઓનું કર્યું ભવ્ય સ્વાગત

આચાર્ય-વિદ્યાર્થીઓની ઉપસ્થિતિમાં સંપન્ન થયેલ ‘ઉજ્જયન-૨૦૧૦’.

હિંમત’ પર યોગ ક્રિયાઓની સ્વુઆત તથા અંગ્રેજી ગીત ‘ઈંદ્રસ નાવ અને નેવર’ સ્વુ કરવામાં આવ્યા. વરિષ્ઠ વિદ્યાર્થીઓના અંતઃકરણથી

વિદ્યાલયના મહાન લક્ષ્ય તેમજ ઉંચા આદર્શોનો પરિચય કરાવવાની અદ્વિતીય પરંપરા અપનાવી છે. આ કાર્યક્રમના માધ્યમથી પોતાના જુનીયર સાથીઓને પ્રેમ અને

એનો સંદેશ ‘સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણ’ હતો. માત્ર બે કલાકના ઓછા સમયમાં વિદ્યાર્થીઓએ લગભગ ૨૫ કાર્યક્રમ સ્વુ કર્યા. પ્રત્યેક કાર્યક્રમ વિદ્યાર્થીઓના દૃષ્ટિકોણને દિશા

પેદા થયેલ સ્વાગત ભાવે દરેક કાર્યક્રમને પ્રભાવશાળી બનાવી દીધા હતા.

માનનીય ડૉ.પ્રણવ પંડ્યાજીએ પોતાના સંદેશમાં કહ્યું કે દેવ સંસ્કૃતિ

સહકારની અનુભૂતિ કરાવવી, તેમને માતા-પિતા તેમજ પરિવાર જનોની ઉણપની અનુભૂતિ ન થવા દેવી આ કાર્યક્રમનો મુખ્ય ધ્યેય છે. ‘ઉજ્જયન’ આ યુગમાં ટૅગિંગની ઘૃણિત પરંપરાને પડકાર આપે છે, જેનું આયોજન પૂરી રીતે વિશ્વ વિદ્યાલયના વરિષ્ઠ છાત્ર જ કરે છે.

કુલાધિપતિ માનનીય ડૉ.પ્રણવ પંડ્યાજીની અધ્યક્ષતા તેમજ તમામ

આપનારો હતો. ઉજ્જયને બતાવ્યું કે સકારાત્મક ચિંતનથી સ્વર્ગની અને નકારાત્મક ચિંતનથી નરકની સૃષ્ટિ થાય છે.

કાર્યક્રમનું મુખ્ય આકર્ષણ ‘યુનિવર્સિટી વિથ ડિફરંસ’ પર આધારિત નૃત્ય નાટિકા રહ્યું. પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવના વિઝન અને કુલાધિપતિજીના મિશન પર સુંદર સંદેશ આપવામાં આવ્યો. ‘હારો ન

વિશ્વવિદ્યાલયની આ પરંપરા દેશભરના વિશ્વવિદ્યાલય-મહા-વિદ્યાલયો માટે એક આદર્શ સ્થાપિત કરી રહી છે. વરિષ્ઠ છાત્રોએ નવા પ્રવેશ મેળવેલ બાળકોનું સ્વાગત કરતાં માનનીય કુલાધિપતિજીનું મંગલકામના સંદેશ યુક્ત કાર્ડ આપવામાં આવ્યું. વરિષ્ઠ વિદ્યાર્થીઓએ સામૂહિક ભોજનનું આયોજન પણ કર્યું હતું.

પૂર્વોત્તરના વિદ્યાર્થીઓએ શિખ્યા વૈજ્ઞાનિક અધ્યાત્મવાદ

વિવેકાનંદ કેન્દ્ર, કન્યાકુમારી દ્વારા સંચાલિત વિવેકાનંદ કેન્દ્ર શિક્ષણ પ્રસાર વિભાગે વિભિન્ન વિદ્યાલયોના ૩૭ વિદ્યાર્થીપોતાના ૧૩ વિજ્ઞાન શિક્ષકોની સાથે તા-૨૮-૨૯ જુલાઈના રોજ શાંતિકુંજ, દેવ સંસ્કૃતિ દિગ્દર્શન માટે આવ્યા. અહીં એ વાતનો ઉલ્લેખ કરવા જેવો છે કે વિદ્યાર્થી આસામ તેમજ નાગાલેન્ડના વિદ્યાલયોના એવા વિદ્યાર્થી હતા, જે પોતાના ઈન્વેસ્ટિગેટરી સાયંસ પ્રોજેક્ટોના

બાળકોને સહજ પ્રેરણા પ્રદાન કરતાં કહ્યું કે જીવનમાં આદર્શોને અપનાવવા જ સારું અધ્યાત્મ છે. આ આદર્શોના અભ્યાસમાં ગયા વગર જીવનના કોઈપણ ક્ષેત્રમાં ઉંચું ઉઠવું સંભવ નથી. અધ્યાત્મ એક છે, ધર્મ એક છે, તેને લોકો પોતાની સંકીર્ણ વિચારના કારણે જ એમાં ભેદ માને છે અને દ્વેષ રાખે છે. આદરણીય શૈલબહેન-ડૉ.સાહેબે એમના પ્રોજેક્ટોને જોઈને એમની સર્જનાત્મક વિચારની ખૂબ પ્રશંસા

નિર્માણમાં શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શનના આધારે સન્માનિત થઈ ચુક્યા છે.

આ વિદ્યાર્થી ટીમ પોતાના સાયંસ એજયકેશનલ ટ્રીપ પર હતા. દિલ્હીમાં આઈ.આઈ.ટી.દિલ્હીના શિક્ષકો અને રાષ્ટ્રીય વિજ્ઞાન સંસ્થાના વૈજ્ઞાનિકોને મળવા અને કેટલીય વૈજ્ઞાનિક સંસ્થાઓને જોયા પછી અધ્યાત્મના વૈજ્ઞાનિક સ્વરૂપને જોવા-સમજવા માટે આ ટીમ શાંતિકુંજ આવી હતી.

આદરણીય ડૉ.પ્રણવ પંડ્યાજી તેમજ આદરણીય શૈલબહેને

કરી. તેમણે આશા વ્યક્ત કરી કે આ હોનહાર આગળ ચાલીને પીડિત માનવતાનો પથ પ્રશસ્ત કરશે.

બાળકો અને એમના શિક્ષકોને અહીં દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલય, બ્રહ્મવર્ચસ તેમજ શાંતિકુંજનું દિગ્દર્શન કરાવવામાં આવ્યું. તેમને અધ્યાત્મની વૈજ્ઞાનિકતા સમજાવવાની સાથે આધ્યાત્મિક જીવનનું મહત્વ બતાવવામાં આવ્યું. યજ્ઞ, શિક્ષણ અને શિક્ષા પ્રત્યે અલગ વિચારથી પ્રભાવિત આ ટીમે યુગશ્રદ્ધિના સાહિત્યને ખૂબ પ્રસંદ કર્યું.

દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલયમાં દ્વિતીય આંતર્રાષ્ટ્રીય યોગ, સંસ્કૃતિ તેમજ અધ્યાત્મ મહોત્સવ યોજાશે

તા-૧૭ થી ૨૩ ઓક્ટોબર-૨૦૧૦

દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલય, શાંતિકુંજ હરિદ્વાર ઉત્તરાખંડ પર્યટન વિકાસ પરિષદના સહયોગથી ૧૭ થી ૨૩ ઓક્ટોબર-૨૦૧૦ની તારીખોમાં દ્વિતીય આંતર્રાષ્ટ્રીય યોગ, સંસ્કૃતિ તેમજ અધ્યાત્મ શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવી રહ્યું છે. વિશ્વવિદ્યાલયના સ્કૂલ ઑફ યોગ એન્ડ હેલ્થના સંયોજનમાં થનારા આ મહોત્સવમાં ભારત સિવાય અમેરિકા, રશિયા, તંજાનિયા, ઝિમ્બાબવે, કેનિયા, ઈટલી, જર્મની, કોલમ્બિયા, અર્જેન્ટીના, દક્ષિણ કોરિયા, અફઘાનિસ્તાન, જાપાન, ધાના, મ્યાંમાર, નેપાલ, અરમેનિયા વગેરે ૩૦ દેશોના પ્રતિનિધિ ભાગ લેશે. ભૌતિકતાની દોડમાં સામેલ વિશ્વમાં પ્રાચીન ભારતીય સંસ્કૃતિને પુનઃ પ્રતિષ્ઠિત કરવાનો પ્રયાસ આ મહોત્સવમાં કરવામાં આવશે. અહીં એ ઉલ્લેખનિય છે કે એના પહેલાં આંતર્રાષ્ટ્રીય યોગ, સંસ્કૃતિ તેમજ અધ્યાત્મ મહોત્સવ માર્ચ-૨૦૧૦માં દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વ વિદ્યાલય પરિષદમાં યોજાયો હતો, જે ખૂબ જ લોકપ્રિય રહ્યો હતો.

દેવ સંસ્કૃતિનો સંકલ્પ, ઉજ્જવળ ભવિષ્ય જ માત્ર વિકલ્પ.

કેશરિયા ઉમંગોએ ખિલાવ્યો ત્રિરંગાનો રંગ

શાંતિકુંજના પ્રાંગણમાં

ગાયત્રી તીર્થ-શાંતિકુંજમાં રાષ્ટ્રના દુઃખ સ્વતંત્રતા દિવસના અવસર પર મહાન સ્વતંત્રતા સેનાની વેદમૂર્તિ તપોનિષ્ઠ પં.શ્રીરામ શર્મા આચાર્ય તેમજ પરમ વંદનીય માતા ભગવતી દેવીના સપૂતોએ ત્રિરંગાના સાચામાં પોતાની ઉદાત્ત

દિવસનો રંગારંગ સમારોહ આરંભ થઈ ગયો.

ગાયત્રી વિદ્યાપીઠના નાના ભૂલકાઓએ પોતાની કૂલો જેવી મુસ્કાનની સાથે સર્વપ્રથમ સરસ્વતી વંદના રજુ કરી. ત્યારબાદ માધ્યમિક તેમજ ઉચ્ચ માધ્યમિક ધોરણના

છાત્રોએ 'લૌ લગી' ગીત પર ઓજસ્વી અભિનય કરતાં ચાણક્ય, શહીદ ભગતસિંહ જેવા રાષ્ટ્ર નિર્માણી વ્યક્તિત્વોની રજુઆત કરી. એક માસીય યુગશિલ્પી સત્રના ભાઈ-બહેનોએ અલગ-અલગ સમૂહ

ભ્રષ્ટ્રાચાર, આતંક, ભય અને ભુખની બોલબાલ છે. આઝાદીથી આપણને ઘણા બધા અધિકાર મળ્યા, પરંતુ આપણે એને સાચા અર્થમાં ઉપયોગ કરવાનું ન શિખ્યા. સો વર્ષ સુધી સંઘર્ષ પછી આપણને આઝાદી મળી, પરંતુ સ્વતંત્રતા સેનાનિઓએ જે

બ્રાગ્મિલના લુઈસે માર્શલ આઈનું પ્રદર્શન કર્યું. આ અવસર પર કુલપતિ ડૉ.મિશ્ર, કુલસચિવ શ્રી સંદીપ કુમાર સહિત તમામ આચાર્ય-વિદ્યાર્થી ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

શૌર્ય જાગરણ પર્વ

શાંતિકુંજના સત્સંગ ભવનમાં સાંજના સમયે કવિ સંમેલનનું

સ્વતંત્રતા દિવસ પર શાંતિકુંજમાં આયોજિત સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ

યુગ નિર્માણી ભાવનાઓનો પરિચય આપતાં રાષ્ટ્ર દેવતાની વંદના કરી. આ અવસર પર નાના ભૂલકાઓથી માંડીને વયોવૃદ્ધો સુધ્યાના મનમાં ઉઠતી નિશ્છલ પુલકન ત્રિરંગાનું માન વધારતી રહી.

પરંપરાગત સમારોહમાં મુખ્ય અતિથિ આદરણીય શૈલબહેન અને આદરણીય ડૉ.પ્રણવ પંડ્યાજીનું સ્વાગત બેન્ડ ધુન સાથે થયું. તેમણે દવજ પૂજન બાદ દવજારોહણ-રાષ્ટ્રગાન કર્યું. એની સાથે સ્વતંત્રતા

વિદ્યાર્થીઓએ પોતાના અભિનય ગીતોની સાથે રાષ્ટ્ર નિર્માતા સંત, શહીદોના પ્રેરણાપ્રદ જીવન પ્રસંગોને રજુ કર્યા. એમના દ્વારા મંચન કરવામાં આવેલ શિવાજી દ્વારા સૈનિક પુત્ર માલવને આપવામાં આવેલ કામાદાન; ગુરુ ગોવિંદસિંહના બે વીર સપૂતો-ફતેહસિંહ તેમજ જોરાવરસિંહનું બલિદાન-જીવતા દીવાલમાં ચણી દેવા ખૂબ જ હૃદયસ્પર્શી હતા.

દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલયના

ગીતોમાં અવતાર, સંત, શહીદ, સુધારકોના માર્મિક જીવન પ્રસંગ રજુ કરતાં એમના પદચિહ્નો પર ચાલવાની પ્રેરણા આપી.

દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલયમાં

કુલાધિપતિ આદરણીય ડૉ.પ્રણવ પંડ્યાજીએ દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વ વિદ્યાલયમાં દવજારોહણ બાદ વિદ્યાર્થીઓને સંબોધિત કરતાં કહ્યું કે આજે આઝાદીનો મતલબ બદલાઈ ગયો છે. ચારે બાજુ

આઝાદીની કલ્પના કરી હતી, કદાચ તે હવે સુધી નથી મળી. વ્યક્તિ નિર્માણનો પાઠ ભણ્યા પછી જ આપણે સાચા અર્થમાં સ્વતંત્રતા મેળવી શકીશું.

પોતાની ભાવનાઓને અભિવ્યક્ત કરતા દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વવિદ્યાલયના વિદ્યાર્થીઓએ ઘણાબધા રંગારંગ કાર્યક્રમ પ્રસ્તુત કરતાં દેશની વર્તમાન દુર્દશાનું માર્મિક ચિત્રણ રજુ કર્યું અને તેને બદલવાના સંકલ્પ લીધા.

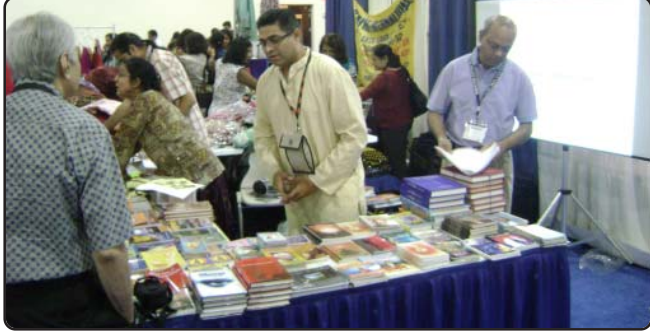
આયોજન રાખવામાં આવ્યું હતું. મિશનના કેટલાક અનુભવી અને ઉદીયમાન કવિઓએ પોતાના હૃદયના ભાવ રજુ કર્યા. દેવ સંસ્કૃતિ વિશ્વ વિદ્યાલયના વિદ્યાર્થીઓએ વિભિન્ન રાષ્ટ્રીય સંગીત અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોથી એને સજાવ્યું. કવિ સંમેલનની સફળતામાં શ્રી મંગલસિંહ ગઢવાલ, શ્રી ગગન સિંહા વગેરેનું વિશેષ યોગદાન હતું. એનું સંચાલન શ્રી શ્યામ બિહારી દુબેજીએ કર્યું.

વૉશિંગ્ટન (અમેરિકા)માં પુસ્તકમેળાનું ભવ્ય આયોજન

ચિકિત્સકોના વાર્ષિક અધિવેશનમાં યુગશ્રધ્ધિનું સાહિત્ય

અમેરિકાના પાટનગર વૉશિંગ્ટન ડી.સી માં 'અમેરિકન એસોસિએશન ઓફ ફિઝિશિયન ઓફ ઈન્ડિયન ઓરિજન (આપી)'ના ૨૮મા વાર્ષિક અધિવેશનમાં અખિલ વિશ્વ ગાયત્રી પરિવાર, અમેરિકા દ્વારા પુસ્તક મેળો

રહેલ હજારો ચિકિત્સકોએ યુગશ્રધ્ધિના સાહિત્યને મોટા પ્રમાણમાં ખરીદ્યું હતું. આ દરમિયાન વૉશિંગ્ટન અને ન્યૂયૉર્ક શાખાઓ પાસે જેટલું સાહિત્ય હતું તે બધુજ વેચાઈ ગયું હતું. વિચાર ક્રાંતિની આ ભવ્ય યોજનાને મૂર્તરૂપ આપવામાં

લગાવવામાં આવ્યો હતો. યોજાયેલ અધિવેશનમાં યોગ, ધ્યાન અને વૈજ્ઞાનિક અધ્યાત્મવાદ પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. પરમ પૂજ્ય ગુરૂદેવના સાહિત્યએ આ વિષયોના પ્રતિપાદનને હૃદયગ્રાહી બનાવવામાં પ્રમુખ ભૂમિકા ભજવી હતી. હાજર

કેલીફોર્નિયાના શ્રી મેહૂલ ઝવેરી, મોહન ગુપ્તા, મેરીલેન્ડના ભરત દેસાઈ, ન્યૂયૉર્કના શ્રીમતી શિખા સક્સેના અને તેમના પરિવારજનો, ન્યૂયૉર્કના ડૉ. રચના જીરથ અને પેસિલવેનિયાના શ્રી વિપુલ પટેલ વગેરે મહાનુભાવો અગ્રણી રહ્યા હતા.

સ્વામી:-યુગ ચેતના ટ્રસ્ટ શાંતિકુંજ હરિદ્વાર શ્રીમતી શૈલબાળા પંડ્યા શાંતિકુંજ હરિદ્વાર દ્વારા પ્રકાશિત અને યુગાન્તર ચેતના પ્રેસ હરિદ્વારમાં મુદ્રિત અને યુગચેતના ટ્રસ્ટ શાંતિકુંજ દ્વારા પ્રકાશિત. સંપાદક વીરેન્દ્ર ઉપાધ્યાય **એડ્રેસ:-**શાંતિકુંજ હરિદ્વાર (ઉત્તરાખંડ) પીન નં:- ૨૪૬૪૧૧, ફોન નંબર-(૦૧૩૩૪) ૨૬૦૬૦૨, ૨૬૧૩૨૮ ફેક્સ નં-૨૬૦૮૬૬

www.awgp.org, www.dsvv.org
Email:-shantikunjnews@awgp.org

શાંતિકુંજના સમર્પિત કાર્યકર્તા શ્રી રઘુવીર સિંહ ચૌહાન તા-૭મી ઓગસ્ટના રોજ પરમ પૂજ્ય ગુરૂદેવની સૂક્ષ્મ ચેતનામાં વિલીન થઈ ગયા. સામાન્ય રીતે ગુરૂ પાસેથી મળેલ અનુદાન-વરદાનોના આધારે ભક્તની અવસ્થાનું આકલન કરવામાં આવે છે, પરંતુ સ્વર્ગસ્થ શ્રી ચૌહાનજીને તેમના સમર્પણ ભાવ માટે ચાદ કરવામાં આવે છે. પરમ પૂજ્ય ગુરૂદેવ-પરમ વંદનીયા માતાજીને સાક્ષાત શિવ-પાર્વતીના રૂપમાં જોવાવાળા શ્રી ચૌહાનજીની ભક્તિની ઉપમા નરસિંહ મહેતા

પોતાના આરાધ્યની સૂક્ષ્મ ચેતનામાં વિલીન થઈ ગયા શ્રી રઘુવીરસિંહ ચૌહાણ

પરમ પૂજ્ય ગુરૂદેવ સાથે જોડાયા પછી શ્રી ચૌહાનજીની સ્થિતિ સ્થિતપ્રજ્ઞ જેવી બની ગઈ હતી. ગુરૂદેવે જે કામ સોંપ્યું, તેની સિવાય અન્ય કંઈ ન જોયું ન વિચાર્યું.
ઘરમાં દિકરીઓના વિવાહ નક્કી થઈ ગયા હતા, વિવાહનો દિવસ પણ આવી ગયો. પરમ પૂજ્ય ગુરૂદેવે પોતાના પ્રતિનિધિઓને તેમના ઘરે મોકલ્યા. તેમને જોયું કે વિવાહની કોઈ તૈયારી કરવામાં નથી આવી. તેઓ ગુરૂકાર્ય સિવાય કંઈ વિચારતા જ ન હતા. પૂછવા પર જણાવ્યું કે બધું ગુરૂદેવ કરશે. પરમ પૂજ્ય ગુરૂદેવે તેમની ભક્તિને સન્માન આપતા દિકરીઓના વિવાહની સંપૂર્ણ તૈયારી શાંતિકુંજ તરફથી કરાવી હતી.

અને સ્વામી વિવેકાનંદની અતિ નિકટ રહેલા રસિકદાસ સાથે કરવામાં આવે છે.

શ્રી ચૌહાનજી જવાલાપુર, હરિદ્વારના નિવાસી અને ૧૫૦ વીઠા જમીનના માલિક હતા. પરમ પૂજ્ય ગુરૂદેવે તેમના મકાન પર જઈને તેમને પોતાની સાથે શાંતિકુંજ લાવ્યા હતા. ધર્મપત્ની, બે પુત્ર અને ત્રણ પુત્રિઓના હોવા છતાં પણ તેઓ હંમેશા શાંતિકુંજમાં જ ગુરૂસેવાઈ

સમર્પિત રહ્યા. પરમ પૂજ્ય ગુરૂદેવે તેમને સવારે ૨ વાગે ઉઠીને અખંડ દીપ સ્થિત પ્રતીક્ષાલય ક્ષેત્રમાંથી કચરો કાઢવા અને અતિથિયોને અખંડ દીપના દર્શન કરાવવાનું કાર્ય સોંપ્યું હતું, જેને તેઓએ જીવનભર નિભાવ્યું.

સોના માટે સદ્બુદ્ધિ
સોના માટે ઉજ્જવળ ભવિષ્ય

R.No. UA/DO/DDN/29/2009-11
LICENCE TO POST
W/O PREPAYMENT
NO. WPP/05/05
RENEWED
UP TO-2011